

LATVIJAS UNIVERSITĀTE
SOCIĀLO ZINĀTŅU FAKULTĀTE
POLITIKAS ZINĀTNES NODAĻA

**KRIEVIJAS LĒMUMS IESAISTĪTIES SĪRIJAS KONFLIKTĀ:
KONSTRUKTĪVISMA PIEEJA**

BAKALaura DARBS

Autore: **Gunda Eihe**

Studentu apliecības nr.: ge14002

Darba vadītājs: Asociētais profesors Dr.sc.pol. Toms Rostoks

RĪGA 2017

ANOTĀCIJA

Bakalaura darba tēma ir “Krievijas lēmums iesaistīties Sīrijas konfliktā: konstruktīvisma pieeja”. Kā pētījuma problēma darbā skatīti Krievijas motīvi iesaistīties Sīrijas konfliktā, bet mērķis ir noskaidrot, kā pieeja skaidro Krievijas iemeslus iesaistīties konfliktā. Darbam tika izvirzīti arī sekojoši uzdevumi: konstruktīvisma pieejas un identitāšu aplūkošana, Krievijas ārpolitikas diskursa analīze, Sīrijas konflikta aplūkošana, konstruktīvisma pieejas piemērošana Krievijas lēmuma izskaidrošanai.

Darba teorētiskā bāze balstās konstruktīvisma pieejā, kā arī darbā tiek izmantotas kvalitatīvās metodes – diskursa analīze un gadījuma izpēte. Darba rezultāti liecina par to, ka Krievija ar intervenci centās pierādīt savas lomu identitātes, kā lielvarai, suverenitātes koncepta aizstāvei un sadarbības partnerei.

Atslēgas vārdi: Krievijas intervence, Sīrijas konflikts, konstruktīvisms, identitātes

ABSTRACT

The theme of Bachelor's thesis is "Russia's decision to intervene in Syrian conflict: constructivism approach". The problem of this study deals with Russia's motives to intervene in this conflict, but the aim of thesis is to find out how does the constructivism approach explain the reasons why did Russia intervene in Syria. Theses has following tasks: to look at constructivism approach and identities, discourse analysis of Russian foreign policy, to look at Syrian conflict and to adopt constructivism approach to this case.

The theoretical base is based on constructivism approach, and in this thesis there are used qualitative research methods – discourse analysis and case study. The results show that Russia tried to prove its' role identities as great power, defender of the concept of sovereignty and cooperation partner.

Key words: Russia's intervention, Syrian conflict, constructivism, identities

SATURS

IEVADS	5
1. KONSTRUKTĪVISMĀ PIEEJA	7
2. IDENTITĀTES	12
2.1. Personiskā/korporatīvā identitāte.....	14
2.2. Tipa identitātes.....	16
2.3. Lomu identitātes	17
2.4. Kolektīvās identitātes.....	19
3. KRIEVIJAS ĀRPOLITIKAS PAMATNOSTĀDNES	21
3.1. Krievijas Ārpolitikas dokumentu analīze	21
3.2. Krievijas augstāko amatpersonu runu analīze.....	27
4. SĪRIJAS KONFLIKTS.....	34
5. KRIEVIJAS INTERVENCES SĪRIJĀ SKAIDROJUMS.....	38
5.1. Krievijas kā lielvara	38
5.2. Krievija kā sadarbības partnere.....	42
5.3. Krievija kā suverenitātes koncepta aizstāve	44
SECINĀJUMI	49
IZMANTOTIE INFORMĀCIJAS AVOTI.....	51

IEVADS

Kopš 2011.gada, kad Sīrijā sākās pilsoņu karš, situācija ar katru gadu ir pasliktinājusies arvien vairāk. Konflikts no pilsoņu kara pāraudzis vienā no nopietnākajiem militārajiem konfliktiem 21. gadsimtā. Līdz ar to tā pētīšana ir ļoti aktuāla. 2015. gadā konfliktā iesaistījās arī Krievija, nostājoties Sīrijas prezidenta Bašara al Asada pusē un aizstāvot pašreizējo režīmu Sīrijā, kā arī cīņā pret Islāma valsti. Tā kā Krievija pēdējo gadu laikā ļoti aktivizējusies ārpolitiskajā jomā, tai skaitā veicot agresijas Austrumukrainā un anektējot Krimu, svarīgi izprast iemeslus, kāpēc tā iesaistījās Sīrijas konfliktā un vai tam ir kāda plašāka nozīme ārpus pašas Sīrijas.

Tajā pašā laikā jāatzīst, ka Krievijas rīcība starptautiskā arēnā pētīta galvenokārt no starptautisko attiecību reālisma teorijas perspektīvas, kas liek uzsvartu uz materiālajām attiecībām, resursiem un varu, kas no tiem attiecīgi izriet. Tomēr tajā pašā laikā tiek aizmirsts par ideju un vērtību nozīmi, kas atrodas visa pamatā. Līdz ar to konstruktīvisma teorija padziļināti pēta tieši šos - nemateriālos – aspektus, kas izraisa konkrētu rīcību, kas pētījumos par Krievijas motīviem bieži vien ir iztrūkstoši. Tieši augstāk minēto iemeslu dēļ bakalaura darba tēmas izvēle ir „Krievijas lēmums iesaistīties Sīrijas konfliktā: konstruktīvisma pieeja.”

Kā darba norobežojumi jāmin tas, ka darbā tiek skatīts tikai viens gadījums, proti, Sīrijas konflikts, kā arī tas, ka analīze, lai noteiktu Krievijas motīvus iesaistīties Sīrijas konfliktā pētīta tikai no vienas starptautisko attiecību teorijas – konstruktīvisma. Konstruktīvisma pieeja tika izvēlēta, jo tā vislabāk spēj rast cēloņsakarības, kā arī uzsver nemateriālo faktoru nozīmi.

Bakalaura darba problēma attiecīgi ir Krievijas motīvi iesaistīties Sīrijas konfliktā. Darba mērķis ir interpretīvs, jo paredz noskaidrot, kā konstruktīvisma pieeja skaidro Krievijas iemeslus iesaistīties Sīrijas konfliktā. Lai to izdarītu, darbam tiek izvirzīti vairāki uzdevumi. Kā pirmais no tiem ir iepazīšanās ar starptautisko attiecību konstruktīvisma pieeju, lai uz tā pamata varētu veidot tālāko darbu. Otrais uzdevums ir aplūkot Krievijas ārpolitikas dokumentus un augstāko amatpersonu izteikumus laika posmā no 2007.g. (šajā gadā iezīmējās pāreja Krievijas un Rietumu savstarpējajās attiecībās), lai tādējādi gūtu ieskatu pa Krievijas ārpolitiskajām nostādnēm un nostājām kopumā un meklētu tajās atsauces uz konstruktīvismu. Trešais lielais uzdevums attiecas uz pašu Sīrijas konfliktu, kur attiecīgi tiks aprakstīts tas, kā konflikts vispār sākās un kā tas attīstījās līdz Krievijas iesaistes brīdim. Kā ceturtais uzdevums minama Krievijas un Sīrijas vēsturisko attiecību analīze, kas sniegtu kontekstu, lai labāk izprastu to, kā starp šīm divām valstīm mainījušās attiecības. Savukārt piektais uzdevums saistīts ar konstruktīvisma teorijas piemērošanu Sīrijas konflikta

gadījumam. Tā ietvaros tiks izpētīts, kādu lomu tajā spēlēja Krievijas identitāte. Visbeidzot kā pēdējais uzdevums jāatzīmē secinājumu izdarīšana.

Bakalaura darba objekts šajā gadījumā ir Krievijas lēmums, bet priekšmets attiecīgi – Krievijas lēmums iesaistīties Sīrijas konfliktā.

Izpētes jautājums: Kā konstruktīvisma pieeja skaidro Krievijas lēmumu iesaistīties Sīrijas konfliktā:

Hipotēze: Krievija skatīja iejaukšanos Sīrijas konfliktā kā izdevību savu identitāšu apliecināšanai

Bakalaura darba teorētisko bāzi veido starptautisko attiecību konstruktīvisma pieeja, konkrētāk konvencionālā konstruktīvisma idejas un izpratne par valstu identitātēm. Savukārt empīrisku daļu veido Krievijas ārpolitikas dokumentu un augstāko amatpersonu runu analīze, kā arī identitāšu piemērošana konkrētajam Krievijas lēmumam iesaistīties Sīrijas konfliktā. Līdz ar to šim bakalaura darbam izmantotās metodes ir kvalitatīvās, proti, gadījuma analīze un diskursa analīze. Gadījuma analīze ir piemērota šim darbam, jo tas paredz konkrētu viena notikuma izpēti, proti, Sīrijas konfliktu un to, kāpēc Krievija tajā veica intervenci un konstruktīvisma pieejas piemērošanu, skaidrojot šos iemeslus. Savukārt diskursa analīze tiks piemērota dokumentu un runu analīzei, jo spēj izskaidrot kopainu par kopējo dokumentu un runu saturu, nevis atsevišķi, koncentrējoties uz kādām to daļām.

Darbs sastāv no titullapas, anotācijām latviešu un angļu valodā, satura rādītāja, ievada, četrām nodaļām, secinājumiem un izmantotās literatūras saraksta. Pirmā nodaļa sastāv no konstruktīvisma teorijas apskata, kur sākotnēji tiek aplūkoti pati pieeja, tās galvenās pamatnostādnes un visbeidzot kā atsevišķa apakšnodaļa tiek izdalīta identitātes. Svarīgi atzīmēt, ka Krievijas motīvi tiks skatīti tieši no identitāšu perspektīvas. Līdz ar to tām pievērsta pastiprināta uzmanība. Otrā darba nodaļa savukārt ir Krievijas ārpolitikas diskursa analīze, kas savukārt sastāv no divām apakšnodaļām: Krievijas ārpolitikas dokumentu analīzes un Krievijas augstāko amatpersonu izteikumiem. Bakalaura darba trešā nodaļa sastāv no Sīrijas konflikta gadījuma apraksta. Savukārt ceturtnā nodaļa ir Krievijas lēmuma iesaistīties Sīrijas konfliktā cēloņu analīze no konstruktīvisma perspektīvas. Līdz ar to šī nodaļa iedalās trīs apakšnodaļās, proti, Krievijas kā lielvaras apliecināšanas, Krievijas kā atbildīgas partneres apliecināšanas un Krievijas kā suverenitātes principa aizstāves lomas.

Kā darba novitāte un ieguldījums pētniecībā jāskata tas, ka līdz šim veiktie pētījumi par Krievijas darbībām un aktivitātēm pārsvarā balstīti reālisma skolā, uzsverot tieši materiālos resursus. Šis darbs savukārt piedāvā uz Krieviju paraudzīties no citas perspektīvas, kur tiek uzsvērtas vērtības un uzskati par notiekošo pasaulē.

1. KONSTRUKTĪVISMA PIEEJA

Pirms aprakstīt pašu konstruktīvisma starptautisko attiecību pieeju, nepieciešams nedaudz ielūkoties tajā, kāda ir tās izcelsme, tās avoti, tādējādi parādot to, ka daudzas konstruktīvisma idejas nemaz nav tik jaunas, kā varētu likties.

Par konstruktīvisma kā starptautisko attiecību teorijas parādīšanos var uzskatīt Berlīnes mūra krišanu 1989. gadā un pēcāk jau Padomju Savienības sabrukumu, un Aukstā kara beigas. Tas, ka šis karš beidzās mierīgi bez vardarbības raisīja jaunas diskusijas akademiķu vidū, jo ne reālisma, ne liberālisma starptautisko attiecību teorijas nespēja prognozēt šādu iznākumu un to, kāds tas bija, kā arī nespēja arī pamatoti izskaidrot, nenonākot pretrunās. Līdz ar to konstruktīvisma pieeja radās kā reakcija un opozīcija divām valdošajām starptautisko attiecību teorijām – reālismam un liberālismam.¹ Tādējādi secināms, ka kā starptautisko attiecību pētniecības pieeja konstruktīvisms guva atbalstu līdz ar Aukstā akra beigām un tādējādi var tiks skatīta kā salīdzinoši jauna pieeja, caur kuru pētīt notikumus pasaulē un tos analizēt.

Pats konstruktīvisma apzīmējums radies no izpratnes par sociālo konstrukciju.² Līdz ar to jau pašā nosaukumā iekodēts tas, par ko īsti ir šī starptautisko attiecību pieeja un uz ko tā liek uzsvāru sociālo nozīmi starptautiskajās attiecībās, kas ir pretēji divām izplatītākām teorijām, proti, reālismam un liberālismam, kas uzsvāru liek uz materiālajām vērtībām.

Jautājums par to, kas tad īsti ir konstruktīvisms – teorija, pieeja, tradīcija -, bijis strīdu avots līdz pat šodienai. Tā, piemēram, Aleksandrs Vendts apgalvo, ka tā nav teorija. Savukārt Vāgners uzsver, ka gluži kā daudz kas cits attiecībā uz konstruktīvismu, arī atbilde uz šo jautājumu nav skaidra. Savukārt Vāgners konstruktīvismu skaidro kā kaut ko līdzīgu ģimenei ar līdzīgu domāšanas veidu, nevis kā loģiski saistītu pieņēmumu sistēmu.³ Kritika par to, ka konstruktīvisms ir vairāk pieeja, nekā teorija balstās apgalvojumā, ka konstruktīvismam nav skaidri noteikts tas, kas ir galvenie aktieri starptautiskajās attiecībās, kā arī problēmas un jautājumi tajā. Jāatzīst, ka konstruktīvisms tik tiešām nepiedāvā risinājumus konkrētām problēmām starptautiskajās attiecībās, kā arī tas nenosaka rīcībpolitikas virzienus. Tajā pašā laikā konstruktīvisms piedāvā alternatīvu izpratni par noteiktām tēmām starptautiskajās attiecībās, kā anarhija, spēku līdzsvars, to nozīme, attiecības starp valsts identitāti un

¹ Nugroho, G. (2008). Constructivism and International Relations Theories. *Global&Strategis*, Th II, No.1.

²Hurd, I. (2008). *Constructivism*. In: Reus – Smit, C., Snidal, D.(ed.). *Oxford Handbook of Internaional Relations*. Oxford: Oxford University Press. 298-316.lpp.

³Baldwin, D.A., (2016). *Power and International Relations: A Conceptional Approach*. Princeton: Princeton University Press. 139. – 140.lpp.

interesēm, un visbeidzot, iespējām un pārmaiņām.⁴ Līdz ar to parādās pilnīgi jauns veids, kā uzlūkot lietas, uz kurām iepriekš akadēmiķi un rīcībpolitikas veidotāji skatījušies kā pašsaprotamām, neiedziļinoties to būtībā.

Tā, piemēram, Marta Finnemore izteikusies, ka pats uzskats par Auksto karu bijis maldīgs (kā to darīja reālisti un liberāļi), jo tas nebija tikai pozicionāls karš starp divām pasaules lielvarām, bet gan par „sirdīm un prātiem.”⁵ Tādējādi Aukstais karš būtu jāsaprot nevis materiālās un varas izpratnes nozīmēs, bet gan kā cīņa par to, kuras puses idejas uzvarēs karā – komunisma vai kapitālisma/demokrātijas.

Konstruktīvisma pieeja tikusi aprakstīta un skaidrota, empīriski piemērota un bijusi tieši pretēja citām pieejām, kas pēta starptautiskās attiecības. Tajā pašā laikā jānorāda arī uz to, ka pastāv daudz dažādu uzskatu par to, kāda ir šīs pieejas būtība.⁶

Tā, piemēram, Marta Finnemore un Kertrīna Sikkinka konstruktīvismu skata kā pieeju sociālajai analīzei, kas nodarbojas ar cilvēka apziņas lomu sociālajā dzīvē. Tāpat konstruktīvismā tiek uzsvērts tas, ka cilvēku mijiedarbību veido galvenokārt nemateriālie faktori un ka šie faktori ir intersubjektīvie uzskati.⁷ Līdz ar to jāsecina, ka viņu izpratnē lielākā loma ir tieši uzskatiem un vērtībām, kas tiek savstarpēji dalīti starp cilvēkiem.

Emanuel Adlers konstruktīvismu aplūko kā veidu, kurā materiālā pasaule veido un tiek cilvēku veidota, un kur mijiedarbība ir atkarīga no dinamiskām normatīvām un epistēmiskām interpretācijām par materiālo pasauli. Konstruktīvismi uzskata, ka starptautiskās attiecības sastāv galvenokārt no sociālajiem faktiem, kas tiek atzīti par faktiem tikai tad, kad cilvēki tos par tādiem atzīst un pieņem.⁸ Konstruktīvismi uzskata, ka starptautiskās attiecības primāri sastāv no sociālajiem faktiem, kas ir fakti tikai tāpēc, ka cilvēki par to vienojušies.

Konstruktīvismiem ļoti svarīgs ir arī intersubjektivitātes jēdziens, ar to saprotot to, ka tās ir kolektīvas zināšanas, ko daļa visi, kas ir kompetenti, lai iesaistītos vai atpazītu piemērotu sociālās prakses sniegumu. Šīs zināšanas pastāv ārpus individuāliem aktieriem, kas iesaistīti sociālā dzīvē, tā ietverta sociālajās praksēs un ikdienas darbībās. Šīs zināšanas tāpat definē arī aktieru sociālo realitāti. Tajā pašā laikā tas nenozīmē to, ka visi aktieri domā pilnīgi

⁴Baldwin, D.A., (2016). *Power and International Relations: A Conceptual Approach*. Princeton: Princeton University Press. 139. – 140.lpp.

⁵Finnemore, M., Sikkink, K. (1998). International Norm Dynamics and Political Change. *International Organization*. Vol. 52, No 4.

⁶Adler, E. (1997). Seizing the Middle Ground: Constructivism in World Politics. *European Journal of International Relations*. 3: 319.

⁷Finnemore, M., Sikkink, K. (1998). International Norm Dynamics and Political Change. *International Organization*. Vol. 52, No. 4. 887-917.lpp.

⁸Turpat.

vienādi, bet gan to, ka konceptuālā līmenī domas un uzskati par lietām un notikumiem ir līdzīgi jebšu dalīti ar citiem.⁹

Konstruktīvisma pieeju gan aprakstīta, skaidrota, kā arī empīriski piemērota gadījumiem veidā, kas ir tieši pretējs citām starptautisko attiecību pieejām. Tajā pašā laikā jānorāda arī uz to, ka pastāv daudz dažādu uzskatu par to, kāda ir šīs pieejas būtība.¹⁰

Emanuel Adlers savukārt konstruktīvismu aplūko kā veidu, kurā materiālā pasaule veido un tiek cilvēku veidota, un kur mijiedarbība ir atkarīga no dinamiskām normatīvām un epistēmiskām interpretācijām par materiālo pasauli. Konstruktīvisisti uzskata, ka starptautiskās attiecības sastāv galvenokārt no sociālajiem faktiem, kas tiek atzīti par faktiem tikai tad, kad cilvēki tos par tādiem atzīst un pieņem.¹¹ Līdz ar to jāsecina, ka lietām pašām par sevi nav nekādas nozīmes un vērtības.

Konstruktīvisisti tāpat fokusējas uz ideju, normu, zināšanu, kultūras un politisku apgalvojumu lomām, īpaši uzsverot intersubjektīvo ideju un izpratņu par sociālo dzīvi lomu. Konkrētāk runājot, konstruktīvisms uzsver to, ka cilvēku mijiedarbību primāri veido nemateriālie faktori, nevis tikai materiālie; visnozīmīgākie faktori, no kuriem ir intersubjektīvi, kā arī, ka šie dalītie uzskati veido aktieru intereses un identitātes.¹²

Konstruktīvisisti tāpat runā arī par valstu nacionālajām interesēm, kas starptautiskajās attiecībās un ārpolitikas analizē ieņēmušas centrālo vietu. Tomēr pretēji liberālismam un reālismam konstruktīvisms fokusējies uz to sociālo saturu. Tā, piemēram, ļoti labi to ilustrē piemērs par to, ka Ziemeļkorejas raķetes ASV ir bīstamākas, pierāda to, ka valstu līderi atbild uz sociālajām attiecībām, to, vai valsts tiek skatīta kā draugs vai ienaidnieks, nevis uz pašu kodolarsenālu pašu par sevi. Tāpat sociālās attiecības nav fiksētas, līdz ar to arī nacionālās valsts intereses nevar tikt noskaidrotas bez sociālo attiecību izsvēršanas. Bieži vien konstruktīvisisti pieņem par lietderīgu izpētīt vēsturisko nacionālo interešu konstrukciju. Tā, piemēram, Legro apgalvo, ka jaunas idejas ārpolitikā veidojas no jau iepriekš eksistējošajām idejām un to attiecībām pret piedzīvotajiem notikumiem pagātnē.¹³ Līdzīgi ir ar varas attiecībām, ne vienmēr vara ir primārais faktors, kas nosaka valstu rīcību pret citām valstīm. Tā, piemēram, Kanāda ASV militārās varas nozīmi skata citādāk nekā Kuba, gluži tāpat, kā ASV Lielbritānijas raķešu skata citādāk, nekā nekā tādu pašu raķešu no PSRS Aukstā kara

⁹Adler, E. (1997). Seizing the Middle Ground: Constructivism in World Politics. *European Journal of International Relations*. 3: 319.

¹⁰Adler, E. (1997). Seizing the Middle Ground: Constructivism in World Politics. *European Journal of International Relations*. 3: 319.

¹¹Turpat.

¹²Finnemore, M., Sikkink, K. (2001). Taking Stock: The Constructivist Research Program in International Relations and Comparative Politics. *Annual Reviews*. Vol. 4:391-416.lpp.

¹³Hurd, I. (2008). *Constructivism*. In: Reus – Smit, C., Snidal, D.(ed.). *Oxford Handbook of International Relations*. Oxford: Oxford University Press. 298-316.lpp.

laikā. Tas, kā šis varas sadalījums ietekmē valstu aprēķinus par to, kā tām rīkoties, ir atkarīgs no intersubjektīvajām izpratnēm, par kurām šajā apakšnodaļā jau tika runāts, kā arī gaidām. Tādējādi arī brīdī, kad ASV un PSRS izlēma, ka vairs nav ienaidnieki, Aukstais karš beidzās.¹⁴

Svarīgi pieminēt arī to, kā konstruktīvisms raugās uz starptautisko anarhiju. Jāatzīst, ka šis perspektīvas skatījums uz to ir tieši pretējs tam, kā to skata reālisms un liberālisms. Konstruktīvisma pamatideja par to, kas īsti ir anarhija, ir tāda, ka tā ir tas, ko valstis no tās izveido. Līdz ar to anarhija netiek skatīta kā fiksēta un statiska lieta, kas ir visām valstīm kopīga. Reālisms un liberālisms uzskata, ka anarhijas apstākļos valstu vienīgais uzdevums un mērķis ir pašpalīdzība un vēlme izdzīvot, jo anarhija tiek skatīta kā visu karš pret visiem. Kā jau iepriekš minēts, konstruktīvisms uz anarhiju skatās citādāk – tas nepieņem, ka pastāv tikai viens anarhijas veids, tā vietā piedāvā trīs, un tas, kāda anarhija pastāv, ir atkarīga no valstu subjektīvajām uztverēm, kas attiecīgi tālāk arī veidos to rīcību starptautiskajā arēnā. Kā pirmais anarhijas veids jāmin visu karš pret visiem jeb Hobsa anarhijas kultūra, otrais attiecīgi ir Loka anarhijas kultūras veids, kas paredz to, ka valstu attiecības balstās uz sāncensību, bet tajā pašā laikā arī uz sadarbību un, visbeidzot, Imanuela Kanta anarhijas kultūras veids, kas paredz to, ka valstu attiecības balstās uz savstarpēju draudzību un sadarbību.¹⁵ Līdz ar to jāsecina, ka konstruktīvisma ieskatos tieši valstis pašas ir tās, kas ar savu izpratni par notiekošo starptautiskajā sistēmā, veido anarhiju.

Konstruktīvismi fokusējas uz ideju, normu, zināšanu, kultūras un apgalvojumu politikā lomām, īpaši uzsverot intersubjektīvo ideju un izpratnes par sociālo dzīvi lomu. Konkrētāk runājot, konstruktīvisms uzsver to, ka cilvēku mijiedarbību primāri veido nemateriālie faktori, nevis tikai materiālie; visnozīmīgākie nemateriālie faktori ir intersubjektīvi (dalīti), kā arī, ka šie dalītie uzskati veido aktieru intereses un identitātes. Līdz ar to jāsecina, ka konstruktīvismi fokusējas uz sociālajiem faktiem, kā suverenitāti, naudu, tiesībām, to, kas pastāv tikai tāpēc, ka cilvēki uzskata, ka tie pastāv un attiecīgi tā pret tiem izturas.¹⁶

Emanuelis Adlers izdala atšķirīgas konstruktīvisma grupas. Pirmā grupa tiek raksturota kā modernie konstruktīvismi, kas uzskata, ka, tā kā ontoloģiskais ekstrēmisms vairs nepastāv, nav nepieciešams izslēgt standarta metožu izmantošanu kopā ar interpretatīvajām. Tāpat šajā grupā var izdalīt uz valsti centrētos konstruktīvistus, kā Aleksandru Vendtu, un tādus, kas lielāku uzsvāru liek uz nācijām un etniskajām grupām. Otrā konstruktīvistu grupa pēc Adlera

¹⁴Wendt, A. (1992). Anarchy Is What States Make of It: The Social Construction of Power Politics. *International Organization*. Vol. 46, No 2. 391-425.lpp

¹⁵Wendt, A. (1999). *Social Theory of International Politics*. Cambridge: Cambridge University Press.

¹⁶Finnemore, M., Sikkink, K. (2001). Taking Stock: The Constructivist Research Program in International Relations and Comparative Politics. *Annual Reviews*. 4:391-416.lpp.

ieskatiem ir tā, kurā uzsvars tiek likts uz starptautisko likumu un jurisprudenci Šo paveidu pārstāv tādi konstruktīvistu kā Rejs Koslovskis un Frīdrijs Kratočvils. Kā trešā grupa jāpiemin tie konstruktīvistu, kas uzsver narratīvu zināšanu. Īpaša uzmanība šajā paveidā tiek pievērsta uz dzimumu balstītiem narratīviem, aģentu darbībām, sociālajām kustībām un drošības interešu attīstībai.¹⁷ Tāpat, kā jau tika minēts, konstruktīvisma liela nozīme ir arī normām. Tās var palīdzēt definēt situācijas un ietekmēt praksi.¹⁸ Līdz ar to jāsecina, ka konstruktīvisms kā starptautisko attiecību pieeja nebūt nav viendabīgs, bet gan ļoti dažāds atšķirīgo uzsvaru dēļ, kam lielāku nozīmi piešķir konkrētie konstruktīvisma nodaļumi.

Kopumā aplūkojot starptautisko attiecību konstruktīvisma pieeju un tās būtību, jāsecina, ka tā paredz to, ka pasaule ir sociāli konstruēta un ka tā balstās noteiktās izpratnēs par pasauli un notiekošo tajā. Tāpat liels uzsvars tiek likts uz sociālajiem faktiem, intersubjektīvajām vērtībām, kā arī identitātēm, par kurām attiecīgi tiks runāts nākamajā nodaļā.

¹⁷ Adler, E. (1997). Seizing the Middle Ground: Constructivism in World Politics. *European Journal of International Relations*. 3: 319

¹⁸Zenfuss, M. (2002). *Constructivism in International Relations. The Politics of Reality*. Cambridge: Cambridge University Press. 4.lpp.

2. IDENTITĀTES

Kā jau iepriekš tika minēts, viens no galvenajiem konstruktīvisma devumiem starptautiskajām attiecībām, ir apgalvojums par to, ka valsts identitāte būtiski veido valsts preferences un darbības. Identitātes jautājumus daudzu konstruktīvistu pētniecības centrā izvirzīja Aleksandrs Vendts un Pīters Katzenšteins.¹⁹ Tomēr kā šīs apakšnodaļas pamats tiks skatīta tieši Aleksandra Vendta perspektīva par identitātēm, to veidiem un rašanos.

Filozofiski raugoties uz identitātēm, jāatzīmē, ka tās var tikt skatītas kā jebkas, kas padara lietu par to, kas tā ir. Tomēr jāuzsver, ka šis skaidrojums ir par plašu, jo pieņem, ka arī nedzīvām lietām piemīt identitātes. Līdz ar to šajā gadījumā tās tiek skatītas kā apzinātu aktieru īpašums, kas veido motivētu uzvedības dabu. Respektīvi, identitāte savā būtībā ir subjektīva kvalitāte, kas sakņojas aktiera izpratnē par sevi.²⁰ Jānorāda arī uz to, ka tieši identitātes ir tās, kas veido valstu intereses, jo, sākotnēji nepieciešams definēt pašam sevi, lai zinātu, kā rīkoties.

Identitātes var tikt raksturotas kā „relatīvi stabili, specifisku lomu izpratnes un gaidas par sevi pašu. Identitātes nodrošina paredzamību un zināmā mērā arī kārtību. Tāpat tām ir trīs funkcijas, ko tās sabiedrībā pilda, proti, tās pasaka aktierim un citiem, kas viņš ir, un attiecīgi citi pasaka aktierim, kas viņš ir.”²¹ Tādējādi, lai identitāte varētu tikt skatīta kā pilnīga, nepieciešams, lai izpildītos visas iepriekš pieminētās funkcijas. Nepietiek ar to vien, ko aktieris iedomājas par sevi esam, nepieciešama atzīšana no citiem, ka viņš patiešām ir tāds, kā sevi redz.

Pasaule bez identitātēm būtu haoss, kas balstītos pastāvīgā nenoteiktībā. Līdz ar to identitātes ir nepieciešamas arī tāpēc, lai nodrošinātu zināmu paredzamības un kārtības līmeni pasaulē.²² Tas skaidrojams ar jau iepriekš pieminētajām trim funkcijām, ko pilda identitātes – tā kā citi atzīst vai arī dažkārt neatzīst aktiera identitāti, tad tie attiecīgi arī rēķinās un paredz konkrētā aktiera darbību un uzvedību, ko paredz konkrētā identitāte.

Aleksandrs Vendts uzsver, ka identitātes un tām atbilstošās intereses rodas mācīšanās procesā un pēc tam attiecīgi tiek pastiprinātas atbildot uz to, kā pret aktieri izturas nozīmīgie Citi. Tas tiek saukts par “atspoguļotā novērtējuma” principu vai vienkārši atspoguļošanu, jo paredz to, ka aktieri sevi redz kā refleksiju tam, kā tie domā, kā citi tos redz. Ja citi izturas

¹⁹Finnemore, M., Sikkink, K. (2001). Taking Stock: The Constructivist Research Program in International Relations and Comparative Politics. *Annual Reviews*. 4:391-416.lpp.

²⁰Wendt, A. (1999). *Social Theory of International Politics*. Cambridge: Cambridge University Press. 224.lpp.

²¹Hopf, T. (1998). The Promise of Constructivism in International Relations Theory. *Quarterly Journal:International Security*. Vol.23. no.1. 170-200.lpp.

²²Turpat.

pret aktieri kā pret ienaidnieku, tad aktieris visticamāk pieņems šo uzskatu savā lomas identitātē pret Citu.²³ Līdz ar to jāsecina, ka identitātes ir nevis jau iedotas, bet gan tās rodas mijiedarbībā ar citiem aktieriem, savstarpēji veidojot citam cita identitātes.

Tomēr, pirms sīkāk aplūkot identitātes, nepieciešams ielūkoties tajā, no kurienes tās īsti rodas un kāds ir to avots. Lai labāk to izprastu, vērts ielūkoties divos aktieros – Alter un Ego, kas viens ar otru tiekas pirmo reizi. Abi grib izdzīvot, taču nevienam nav noteiktu interešu pēc varas vai kā cita, kā arī starp tiem nepastāv nekādas vēstures, tā kā tie nekad nav tikušies. Līdz ar to rodas jautājums par to, kā tie rīkosies un izturēsies viens pret otru. Konstruktīvisma pieeja apgalvo, ka lēmumi par konkrētām rīcībām tiktu pieņemti, izejot no mijiedarbības ar otru jeb kā atbildes reakcija uz otra darbību pret aktieri.²⁴

Konstruktīvismā tiek uzsvērts tas, ka Ego idejas un viedokļi par Alter nav tikai pasīva uztvere par kaut ko, kas pastāv neatkarīgi no Ego, bet gan ir aktīvas un veido par Alter lomu *vis-a-vis* Ego. Lai to labāk izprastu, to var aplūkot, izejot no tā, ko Ego saka Alter, proti, :”Tu esi X, es sagaidu, ka tu uzvedīsies kā X, un es pret tevi izturēšos tā, it kā tu būtu X.”²⁵ Līdz ar to tas pieņem viena atkarību no otra. Alter loma neveidojas tikai no viņa paša priekšstatiem par to, kas viņš ir, bet gan tā rodas, mijiedarbojoties ar Ego, respektīvi, no tā, kā Ego skata Alter un tā, kā Alter uz to atbil un tā, kā šo atbildi attiecīgi uztver Ego.

Aleksandrs Vendts uzsver, ka aktieri iegūst identitātes, piedaloties kolektīvajās nozīmēs, kas veido struktūras, kuras attiecīgi pēc tam organizē cilvēku darbību. Tāpat identitātes tiek skatītas kā racionālas. Jāatzīmē arī tas, ka katrai personai ir daudzas identitātes, kas saistītas ar tādām institucionālajām lomām kā skolotājs, valsts pilsonis, tēvs utt. Gluži kā indivīdam, arī valstij var būt vairākas identitātes, kā suverēns, brīvās pasaules līderis, imperiālā vara utt. Lai gan pieķeršanās līmenis konkrētām identitātēm atšķiras, tās visas ir vienlīdz nozīmīgas, jo sniedz sociālu definīciju par aktieri, kas pamatota teorijās, ko aktieri tur par sevi, citi par tiem un kas veido struktūru par sociālo pasauli.²⁶

Svarīgi atzīmēt arī to, ka identitātes kalpo kā interešu bāze. Aktieri nenēsā sev līdzī daudzas intereses neatkarīgi no sociālā konteksta, bet gan tie definē savas intereses, definējot konkrētu situāciju. Lai gan var būt situācijas, kad tās nav iepriekš pieredzētas, kas attiecīgi norāda uz to, ka ir jāveido to nozīme no jauna, visbiežāk gan tās ir rutīnas kvalitātes, kam tiek piemērotas nozīmes, pamatojoties uz institucionāli definētām lomām. Tā, piemēram, apgalvojot, ka profesoram ir interese mācīt, tas nozīmē, ka, lai funkcionētu lomas identitātē kā

²³Wendt, A. (1999). *Social Theory of International Politics*. Cambridge: Cambridge University Press. 327.lpp.

²⁴ Turpat.

²⁵Turpat. 335.lpp.

²⁶Wendt, A. (1992). Anarchy Is What States Make of it: The Social Construction of Power Politics. *International Organization*. Vol. 46, No 2. 391-425.lpp.

profesoram, tam jādefinē attiecīgi noteiktas situācijas un tā pret tām jāreaģē. Attiecībā uz valstīm, skaidri izjūtams identitāšu un tādējādi arī interešu trūkums. Tā, piemēram, ASV un Krievija pēc PSRS sabrukuma, kad pastāvēja naidīgās attiecības, vairs nezina, kādām to interesēm vajadzētu būt.²⁷

Jāatzīmē arī tas, ka identitātes ir ļoti cieši saistītas ar interesēm. Tā, piemēram, ja valstij ir liberālas demokrātijas identitāte, tad tai jāievēro cilvēktiesību normas, utt. Tāpat identitātes var veidoties arī konfliktos starp aktieriem, kur valstis otru identificējas kā ienaidnieki, kuru primārā interese ir paš aizsardzība.²⁸ Tāpat jāatzīmē arī tas, ka intereses ir atkarīgas no identitātēm. Tā, piemēram, Aukstā kara laikā ASV bija interese atturēt PSRS ietekmi Angolā, jo Padomju Savienība bija ienaidnieks sociālajās attiecībās.²⁹ Konstruktīvisms skata identitātes politiku kā nepārtrauktu sacensību par kontroli, varu, kas nepieciešama, lai veidotu savu nozīmi sociālajā grupā.³⁰

Tāpat svarīgi atzīmēt arī to, ka identifikācija ir nepārtrauktība no negatīvā līdz pozitīvajam. Jāuzsver tas, kā notiek šī identifikācija, proti, pēc kādiem kritērijiem vai uzsvāriem. Tā, piemēram, kāds var identificēties ar ASV, balstoties uz tās militāro aizsardzību, vai arī uz attieksmi pret vidi. Līdz ar to jebkurā situācijā, tieši identificēšanās ir tā, kas nosaka paša robežas. Ja nepastāv pozitīvas identificēšanās, tad attiecīgi intereses tiks definētas, neņemot vērā otru, kas tādējādi tiks skatīts kā objekts, ar ko manipulēt, lai apmierinātu sevi.³¹ Līdz ar to jāsecina, ka ir ļoti svarīgi tas, no kāda skatu punkta citi raugās uz aktieri un kādām tā īpašībām un iezīmēm piešķir prioritāru nozīmi.

Līdz ar to, tā kā identitātes pašas par sevi ir ļoti plašs jēdziens, tās iedalās arī vairākos veidos, un, lai gan darbā lielākoties uzsvārs likts tieši uz vienu – lomu identitāti - , nepieciešams aplūkot arī pārējos, lai iegūtu kopainu par identitātēm kopumā.

2.1. Personiskā/korporatīvā identitāte

Attiecībā uz pirmo veidu jāatzīst, ka ar tās aktierus padara par atšķirīgām vienībām. Valstīm tiek piedāvātas noteiktas vērtības, kā arī aktieriem var būt tikai viena identitāte. Tāpat

²⁷Wendt, A. (1992). Anarchy Is What States Make of it: The Social Construction of Power Politics. *International Organization*. Vol. 46, No 2. 391-425.lpp.

²⁸Ed. Dunne,T., Kurki,M., Smith,S. (2013).*International Relations Theories: Discipline and Diversity*. Oxford: Oxford University Press. 191.lpp.

²⁹Wendt, A. (1994). Collective Identity Formation and the International State. *The American Political Science Review*. Vol. 88, No. 2. 384-396.lpp.

³⁰Ed. Dunne,T., Kurki,M., Smith,S. (2013). *International Relations Theories: Discipline and Diversity*. Oxford: Oxford University Press. 180.lpp.

³¹Wendt, A. (1994). Collective Identity Formation and the International State. *The American Political Science Review*. Vol. 88, No. 2. 384-396.lpp.

tai vienmēr ir materiāls pamats – valstu gadījumā tā ir teritorija un cilvēki paši par sevi, tomēr paralēli šim materiālajam ietvaram svarīga ir arī apziņa un atmiņa, „es” izjūta.³²

Tāpat šī identitātes tipa struktūras nošķir pašu/sevi no cita, ar to saprotot to, ka tā sevī ietver “mūsu” jeb “grupas paša/sevis” izjūtu. Līdz ar to tās ir arī ārējas attiecībā pret citiem jebšu tās nav atkarīgas no citiem un ir radušās iekšienē.³³

Korporatīvā identitāte saistīta ar iekšējām, pašorganizējošām kvalitātēm, kas attiecīgi veido aktiera individualitāti. No valsts korporatīvās identitātes rodas četras pamata intereses, proti, fiziskā drošība, kas ietver sevī nošķiršanu no citiem aktieriem; paredzamību attiecībās ar pasauli, kas savukārt rada vēlmi pēc stabilām sociālajām identitātēm; aktiera atzīšana no citu puses ārpus tīra spēka izdzīvošanas; attīstība, ar to saprotot cilvēku vēlmi pēc labākas dzīves, kur valstis ir krātuves kolektīvā līmenī. Līdz ar to šīs iepriekš aplūkotās korporatīvās intereses nodrošina motivāciju enerģijai, lai iesaistītos vispār, kas tādā mērā ir pirms/prior interakcijai, tomēr tās nerada pašinteresi, kas ir būtiski sociāls fenomens. Tas, kā valsts apmierina savas korporatīvās intereses ir atkarīgs no tā, kā tā definē sevi saistībā ar citu, kas ir sociālās identitātes funkcija gan iekšējā, gan sistēmas līmeņa analīzē.³⁴

Nacionālā identitāte informē definē un pasaka mums, kas mēs esam kā nācija un to, kādi ir mūsu intersubjektīvi dalītie simboli. Nacionālā identitāte vispārīgi tikusi skatīta kā sinonīms korporatīvajai identitātei (valsts kā Paša grupa), kas savieno/apvieno tipa identitāti (pārvaldības forma) un dažādas valsts lomu identitātes un nacionālo identitāti, bet dažreiz nacionālā identitāte var tikt saprasta kā nācijas identitāte, kas atšķiras no lomu identitātēm, ko valsts ieņem starptautiskajā kontekstuālajā mijiedarbībā.³⁵

Līdz ar to aplūkojot personisko identitāti, jāsecina, ka tā aktierim var būt tikai viena, un tieši tā definē to, kas aktieris ir. Tāpat šī identitāte balstās materiālā būtībā un ir iekšēji veidota, kas nozīmē attiecīgi to, ka tā neveidojas mijiedarbībā ar citiem.

³²Wendt, A. (1999). *Social Theory of International Politics*. Cambridge: Cambridge University Press. 224. – 225.lpp.

³³Maysam, B. (2011). *The Thrust of Wendtian Constructivism*. Izgūts no: <http://portal.research.lu.se/portal/files/5934551/3053093.pdf>

³⁴Wendt, A. (1994). Collective Identity Formation and the International State. *The American Political Science Review*. Vol. 88, No. 2. 384-396.lpp.

³⁵Siren, T. (2009). *State, Agent, Identity and the “New World Order”- Reconstructing Polish Defence Identity after the Cold War Era*. Helsinki: National Defence University.

2.2. Tipa identitātes

Tipa identitātes ir valstu, kas daļa dažas iezīmes, kā režīma tipus, valsts veidus, sociālās kategorijas.³⁶ Tipa identitāte atsaucas uz konkrētu kategoriju, kas piemēroti cilvēkiem, kam kopīgas dažas iezīmes, vērtības, attieksmes, izskats, valoda utt.³⁷

Pretēji personiskajai identitātei aktierim var būt dažādas tipa identitātes vienlaicīgi.³⁸ Tā, piemēram, valsts var vienlaicīgi būt gan demokrātiska valsts, kapitālistiska valsts, Eiropas valsts. Tajā pašā laikā gan jāatzīst, ka liela nozīme tipa identitātēm ir arī sociālajai struktūrai, kas noteiktām tipa identitātēm ir lielākā vai mazākā mērā starptautiska leģitimitāte. Kā piemēru šeit var minēt to, ka mūsdienās monarhijas ir mazāk leģitīmas, nekā demokrātiskās un kapitālistiskās valstis, kas gūst arvien lielāku leģitimitāti.³⁹

Tāpat svarīgi pieminēt to, ka, no vienas puses, valsts formas tiek veidotas, izejot no iekšējiem valsts principiem par politisko leģitimitāti, kas tādējādi organizē valsts un sabiedrības savstarpējās attiecības ar atsauci uz īpašuma tiesībām un ražošanas, kā arī iznīcināšanas līdzekļu kontroli. Šeit jāatzīmē tas, ka šos principus var stimulēt vai pat izraisīt valsts mijiedarbība ar citām valstīm. Tā, piemēram, Japāna kļuva par demokrātisku valsti pēc 1945. gada, esot ASV okupācijas pakļautībā, tomēr tajā pašā laikā jānorāda uz to, ka..., jo valsts var būt demokrātija pati par sevi, tai nav nepieciešama atzīšana no citiem. No otras puses, jāpiemin tas, ka nebūt ne visas dalītās sociālās iezīmes automātiski pieskaitāmas pie tipa identitātēm. Tā, piemēram, divas valstis var būt parlamentāras sistēmas, tomēr, tās salīdzinot, tas nav būtiski. Tāpat jāatzīmē arī tas, ka valstis ar parlamentārām un prezidentālām sistēmām tiek radītas sistēmā, kurā valda viena tipa identitāte, proti, demokrātijā.⁴⁰

Tajā pašā laikā jāatzīmē, ka tipa identitāte ir tikai tādas dalītās iezīmes, kam ir sociāla nozīme. Šis sociālais saturs pārsvarā rodas no formālajiem dalības noteikumiem, kas attiecīgi definē to, kas skaitās kā tipa identitāte un kas orientē Citu uzvedību pret to. Jāuzsver arī tas, ka iezīmes, kas ir šī veida pamatā izriet no aktiera iekšienes, respektīvi, kvalitātes eksistē neatkarīgi no tā, vai Citi ir klātesoši tajās (nav nepieciešams, lai Citi apstiprinātu aktiera kvalitātes). Attiecībā uz valstīm to var skatīt kā dažādus valstu režīmus un formas.⁴¹

³⁶ Finnemore, M., Sikkink, K. (2001). Taking Stock: The Constructivist Research Program in International Relations and Comparative Politics. *Annual Reviews*. 4:391-416.lpp.

³⁷Wendt, A. (1999). *Social Theory of International Politics*. Cambridge: Cambridge University Press. 224. – 225.lpp.

³⁸Wendt, A. (1999). *Social Theory of International Politics*. Cambridge: Cambridge University Press. 224. – 225.lpp.

³⁹ Finnemore, M., Sikkink, K. (2001). Taking Stock: The Constructivist Research Program in International Relations and Comparative Politics. *Annual Reviews*. 4:391-416.lpp.

⁴⁰Wendt, A. (1999). *Social Theory of International Politics*. Cambridge: Cambridge University Press. 226.lpp.

⁴¹Finnemore, M., Sikkink, K. (2001). Taking Stock: The Constructivist Research Program in International Relations and Comparative Politics. *Annual Reviews*. 4:391-416.lpp.

Aplūkojot tipa identitātes, jāsecina, ka tās vienam aktierim var būt vairākas. Tāpat svarīgi pieminēt to, ka tās atsaucas uz kopīgām iezīmēm, kas tādējādi veido noteiktu kategoriju, kā arī to, ka valstu gadījumos tās parasti tiek skatītas kā dažādi režīma veidi, pārvaldes formas. Jāatzīmē arī tas, ka tipa identitātes pārsvarā ir iekšējo faktoru veidotas.

2.3. Lomu identitātes

Trešais identitāšu veids jeb lomu identitātes savukārt pastāv tikai attiecībās ar Citiem.⁴² Tās ir atkarīgas no kultūras un citiem daudz lielākā mērā nekā iepriekš aplūkoti identitāšu veidi. Tā, piemēram, iezīmes, kas veido tipa identitātes, ir pirms sociālas, savukārt iezīmes, kas ir lomu identitāšu pamatā, nav iekšējas īpašības, bet gan tādas, kas pastāv tikai attiecībās ar citiem.⁴³ Tāpat tās ir nozīmes, ko aktieri piešķir paši sev, kad redz sevi kā objektu jeb no Citu perspektīvas.⁴⁴ Ar to jāsaprot tas, ka identitāte tiek gūta tikai ieņemot konkrētu pozīciju sociālajā struktūrā un sekojot uzvedības normām pret Citiem. Tajā pašā laikā jāatzīmē, ka liela daļa lomu tiek institucionalizētas sociālajā struktūrā. Tomēr, lai gan institucionalizācija ir svarīga, lomu identitātēs kā nozīmīgākais aspekts jāmin savstarpējās atkarības līmenis starp aktieriem vai tuvība starp tiem. Jāatzīst arī tas, ka lomu identitātes var būt gan pašu aktieru apzinātas izvēles rezultāts, gan arī tās uzspiešana, kas savukārt rezultējas tajā, ka aktieri tik viegli nevar mainīt savu identitāti.⁴⁵

Tāpat svarīgi atzīmēt arī to, ka lomu identitāte nevar pastāvēt pati par sevi, bez citiem, jo ir nepieciešams, lai citi ieņemtu pretēju lomu.⁴⁶ Tā, piemēram, valstis varbūt draugi, sāncenši vai pat ienaidnieki.⁴⁷ Lomu identitātēs parasti interakcija norisinās praksē ieviešot noteikto lomu.

Aktieri ir spējīgi ieviest lomu identitātes, jo tie prātos vienmēr nēsā līdzīgu citus, tomēr tas nenozīmē to, ka šo lomu pieņemšana un ieviešana praksē ir mehāniska darbība, jo lielākā daļa lomu pieļauj vietu zināmai aktiera rīcības brīvībai un interpretācijai par noteikto lomu iepriekš noteiktās robežās. Gadījumos, kad šīs robežas tiek pārkāptas vai vispār nevar tikt saskaņotas, tad šīs lomu identitātes var tikt apstrīdētas. Tā, piemēram, kad Kristofers Kolumbs pirmo reizi satika indiāņus, viņš tos identificēja kā mežonius.⁴⁸

⁴²Wendt, A. (1999). *Social Theory of International Politics*. Cambridge: Cambridge University Press. 226.lpp.

⁴³ Turpat. 227.lpp.

⁴⁴Turpat. 335.lpp.

⁴⁵Wendt, A. (1999). *Social Theory of International Politics*. Cambridge: Cambridge University Press. 228.lpp.

⁴⁶ M., Behraves. (2011). *The Thrust of Wendtian Constructivism*. Izgūts no: <http://portal.research.lu.se/portal/files/5934551/3053093.pdf>

⁴⁷Finnemore, M., Sikkink, K. (2001). Taking Stock: The Constructivist Research Program in International Relations and Comparative Politics. *Annual Reviews*. 4:391-416.lpp.

⁴⁸Wendt, A. (1999). *Social Theory of International Politics*. Cambridge: Cambridge University Press. 227.lpp.

Tai pat laikā jāatzīmē tas, ka lomu identitātes ne vienmēr ir attiecīgu valstu izvēles jautājums, kur attiecīgi valstis var šo identitāti atmest jebkurā brīdī un pieņemt citu, bet gan tās var būt arī noteiktas pozīcijas, ko aktieriem uzspieduši nozīmīgie citi, liekot konkrētajam aktierim pieņemt identitāti, kādā viņi skata šo aktieri. Tā, piemēram, ja starp valstīm pastāv liela intimitāte, valsts var nebūt spējīga pamest noteikto lomas identitāti, jo nozīmīgie citi tam pretojas.⁴⁹

Tomēr tas, ka starptautiskā sistēma pēc tās būtības ir salīdzinoši vāji institucionalizēta, rada jautājumus par to, vai lomu identitātes koncepts vispār var tikt piemērots sistēmiskajām starptautiskajām attiecībām. Ne bez iemesla pastāv daži iemesli, kas liek domāt par to, ka ārpolitikas lomas ir daudz strukturālāks fenomēns, nekā bieži vien uzskatīts. Kā viens no tiem jāpiemin tendence, kas novērojama literatūrā, pieņemt noteiktas starptautiskās institūcijas un ar tām saistītās lomu identitātes kā pašsaprotamas. Tā, piemēram, gan neoreālisti, gan ārpolitikas lomas teorētiķi pieņem to, ka valstis ir suverēnas, un pret to izturas kā tikai pret korporatīvu identitāti, tādējādi norādot uz to, ka valstij nav nekādu citu būtisku iezīmju par būšanu tikai par valsti. Tomēr tas, ka moderno valstu suverenitāte tiek citu valstu atzīta, norāda uz to, ka tā ir arī lomas identitāte ar noteiktām tiesībām un uzvedības normām, kas tai jāievēro. Kā otrā problēma jāpiemin uzskats par to, ka lomas koncepts sevī ietver normatīvo integrāciju un kooperāciju, ko ir grūti panākt starptautisko attiecību kara stāvoklī jebšu Hobsa anarhijas izpratnē. Tomēr arī tas ir nepamatots un liek uzvaru uz materiālo skatījumu par struktūru. Jāatzīst, ka dalītās idejas var būt gan konfliktējošas, gan kooperatīvas, kas savukārt norāda uz to, ka ienaidnieks tikpat labi var būt lomas identitāte kā draugs. Līdz ar to jāsecina tas, ka, definējot un nosakot lomas, nozīme nav vis institucionalizācijai, bet gan savstarpējam atkarības līmenim starp pašu un citu.⁵⁰

Tajā pašā laikā var pieminēt jau iepriekš aplūkotos Alter un Ego. Tā, piemēram, Ego pieņemot konkrētu lomas identitāti, tas tajā pašā laikā uztver Alter attiecīgi pretējā lomā pašā identitātei, kas tikai tādējādi padara Ego identitāti par jēgpilnu. Piemēram, neviens nevar pats par sevi būt tirgotājs, ja tam nav, ar ko tirgoties, vai teritorijas iekarotājs bez pakļaujamā. Situācijās, kur zināšanas ir dalītas, tas, kā Alter sevi reprezentē, visticamāk atbildīs tam, kā Alter pats sevi attēlo, tādējādi atļaujot mijiedarbībai norisināties salīdzinoši gludi. Tā, piemēram, skolotājam izejot klases priekšā un iztēlojot tos, kas ir klasē kā skolēnus, kas attiecīgi arī sevi skata kā skolēnus, mijiedarbība ir salīdzinoši viegla.⁵¹ Līdz ar to problēmas rodas brīdī un mijiedarbība tiek būtiski sarežģīta un apgrūtināta brīdī, kad skatījumi par sevi

⁴⁹ Wendt, A. (1999). *Social Theory of International Politics*. Cambridge: Cambridge University Press. 228.lpp.

⁵⁰ Turpat. 228.lpp.

⁵¹ Turpat. 229.lpp.

un otru aktieriem nesakrīt, jebšu tad, kad viens sevi skata citādāk nekā viņu skata otrs un otrādāk.

Kopumā aplūkojot lomu identitātes, jāsecina, ka tās visbiežāk novērojamas tieši valstu ārpolitikās un darbībās pret citiem aktieriem, jo tās pasaka to, kādu konkrētu lomu valsts ieņem noteiktā situācijā, no kā arī attiecīgi izriet tās rīcība. Ļoti svarīgs aspekts šeit ir tas, vai citi konkrētas valsts lomu identitāti atzīst vai nē, jo tā ir pilnīga tikai brīdī, kad gan pašas valsts, gan citu uzskati par to sakrīt. Līdz ar to darbā tiks aplūkots tieši šis identitāšu veids.

2.4. Kolektīvās identitātes

Visbeidzot, jāatzīmē arī kolektīvās identitātes. Liela nozīme tajās ir identifikācijai, kuras laikā kļūst neskaidrs nošķīrums starp aktieriem, līdz ar ko aktieri asociējas cits ar citu. Attiecīgi tas nozīmē to, ka aktieri sākt tikt skatīti kā veselums, jo pieņēmuši viena otra identitāti, tādējādi izveidojot vienu kopēju identitāti.⁵²

Kolektīvā identifikācija ir svarīgs priekšnoteikums/apstākļi, lai varētu rasties starptautiskas valstis, kas strukturāli mainītu Vestfāles valstu sistēmu. Kolektīvās identitātes saistās ar pozitīvu identifikāciju ar citu labklājību, kā rezultātā cits tiek uztverts kā pašas kognitīvais turpinājums. Tajā pašā laikā jānorāda uz to, ka kolektīvā identitāte reti kad ir pilnīga. Kolektīvā identitāte nodrošina būtisku pamatu kolektīvās drošības sistēmai un multilaterālu institūciju izveidei, palielinot gatavību rīkoties uz vispārējiem izturēšanās principiem un izkliegtu savstarpīgumu. Kā piemēru šeit var aplūkot Ziemeļatlantijas līguma organizāciju (NATO), respektīvi, to, vai tā ir tikai savienība, kā to aplūkotu realisti, kur attiecīgi, izzūdot kopējam draudam, tā sabruktu, vai arī kolektīvās drošības sistēma. Konstruktīvistu uzskata, ka tas ir otrais variants, jo sabrūkot Padomju Savienībai zuda arī lielākais apdraudējums, kā dēļ šī organizācija sākotnēji arī tika izveidota.⁵³

Lai rastos kolektīvās identitātes, nepieciešams sākt ar valstu egoisma sociālā fakta pārvarēšanu. Tāpat kolektīvās identitātes atšķiras gan vietas, laika, gan jautājumu robežās, kā arī pēc tā, vai tās ir bilaterālas, reģionālas vai arī globālas.⁵⁴

Reģionālās vai globālās starptautiskās sistēmas veido mijiedarbības kontekstus, kas vai nu veicina, vai arī tieši pretēji – mazina iespējamību kolektīvo identitāšu veidošanās dinamikai, līdz ar to konstruktīvistu uzsver tieši intersubjektīvās struktūras nozīmi institūcijās. Tāpat kolektīvo identitāšu veidošanās procesā liela nozīme ir arī valsts darbību ārējam kontekstam. Jāatzīmē arī valstu iekšējo vērtību pārnacionālā konverģence. Ar to jāsaprot,

⁵²Wendt, A. (1999). *Social Theory of International Politics*. Cambridge: Cambridge University Press. 229.lpp.

⁵³Wendt, A. (1994). Collective Identity Formation and the International State. *The American Political Science Review*. Vol. 88, No.2. 384-396.lpp.

⁵⁴ Turpat.

piemēram, kultūras joma, konkrētāk, globālā patērniecība, kā arī politiskā joma, konkrētāk, demokrātisko institūciju izplatīšanās un cilvēktiesības. Visbeidzot nepieciešams runāt arī par stratēģiskajām praksēm jeb to, ko valstis reāli dara un kur citi tiek skatīti kā mērķtiecīgi aģenti ar kuriem tas ir savstarpēji atkarīgs.⁵⁵

Līdz ar to kopumā aplūkojot kolektīvās identitātes, jāsecina, ka tās rodas brīdī, kad vai nu starp dažādām grupām vai valstu starpā rodas kopēja izpratne jebšu intersubjektīvās vērtības un kopējs skatījums par notiekošo pasaulē. Tāpat jāatzīmē arī tas, ka to veidošanās ir salīdzinoši sarežģīts process, jo paredz to, ka valstis atsakās no savām egoistiskajām interesēm un skatījumiem uz pasauli, savā uztverē inkorporējot daļu citu aktieru uztveres.

⁵⁵Wendt, A. (1994). Collective Identity Formation and the International State. *The American Political Science Review*. Vol. 88, No.2. 384-396.lpp.

3. KRIEVIJAS ĀRPOLITIKAS PAMATNOSTĀDNES

Pirms pievērsties Sīrijas gadījuma analīzei, vispirms nepieciešams kopumā aplūkot Krievijas vesto ārpolitiku, lai tādējādi noteiktu to, uz ko tā ir vērsta, kādas ir tās prioritātes un kā tā sevi pozicionē starptautiskajā arēnā. Tāpat tas palīdzēs noskaidrot, vai ir manāmas kādas izmaiņas Krievijas ārpolitikā laika posmā no 2007.gada vai arī vispārējie principi palikuši nemainīgi un novērojama kontinuitāte. Svarīgi atzīmēt, ka Krievijas ārpolitika tiks analizēta sākot no 2007.gada, jo tieši tad Krievijas attiecības ar Rietumiem būtiski saasinājās, kā arī bija manāms pārrāvums Krievijas ārpolitikā attiecībā pret Rietumiem. Šajā nodaļā Krievijas ārpolitika tiks analizēta, aplūkojot galvenos Krievijas ārpolitikas dokumentus, kā arī Krievijas augstāko amatpersonu runas.

3.1. Krievijas Ārpolitikas dokumentu analīze

Viens no veidiem, kā izzināt to, kāda ir Krievijas ārpolitika, kādas ir tās ilgtermiņa prioritātes, mērķi, ir caur oficiālajiem valsts ārpolitikas dokumentiem. Līdz ar to šajā apakšnodaļā tiks aplūkoti tieši tie, cenšoties noskaidrot to, kāda īsti ir Krievijas ārpolitika, kā tā definē sevi starptautiskajā vidē un kā attiecīgi pārējos starptautiskās sistēmas dalībniekus.

2009. gadā tika apstiprināta Krievijas Federācijas Nacionālās drošības stratēģija līdz 2020. gadam. Kā viens no punktiem tajā norādīts tas, ka globalizācijas laikā par konkurences precēm kļuvušas tādas lietas kā vērtības un attīstības modeļi.⁵⁶ Līdz ar to tiek norādīts uz vērtību lielo nozīmi mūsdienu starptautiskajā sistēmā un to, ka vērtības kalpo kā eksportprece, savas vērtības un uzskatus cenšoties piemērot pēc iespējas lielākā skaitā valstu. Tādējādi parādās netieša atsauce uz identitātēm. Minēts arī tas, ka rodas jauna ģeopolitiskā situācija pasaulē, kas saistāms ar jaunu ekonomiskās izaugsmes un politisko centru ienākšanu starptautiskajā sistēmā. Par ilgtermiņa perspektīvu tiek minēts tas, ka Krievija centīsies panākt to, lai starptautiskās attiecības balstītos uz starptautisko tiesību principiem, kas tādējādi nodrošinātu vienādu drošības līmeni visām valstīm.⁵⁷ Līdz ar to jāsecina, ka Krievija uzskata, ka šobrīd starptautiskajās attiecībās netiek pildīti attiecīgie principi un normas. No tā savukārt izriet tas, ka Krievija starptautisko tiesību normas un principus skata kā visiem saistošus, bet tajā pašā laikā uzsver, ka citi tos neievēro, izņemot Krieviju, kas tos aizstāv un cenšas saglabāt. Tā, piemēram, tiek apgalvots, ka, aizsargājot savas intereses, tā paliks normu un principu rāmī. Svarīgi atzīmēt arī to, ka kā galvenais garants stabilai starptautisko attiecību

⁵⁶Министерство иностранных дел Российской Федерации. (2009). *Стратегия национальной безопасности Российской Федерации до 2020года*. Izgūts no: http://www.mid.ru/ru/foreign_policy/official_documents/-/asset_publisher/CptICk6BZ29/content/id/294430

⁵⁷ Turpat.

sistēmai, kuras pamatā ir cieņa, vienlīdzība un valstu savstarpēji izdevīga sadarbība, ir ANO un ANO Drošības Padome. Tāpat uzsvars tiek likts arī uz citiem starptautiskajiem formātiem, kuros Krievija ir dalībniece un kuros sadarbību nepieciešams paplašināt.⁵⁸

Kā prioritātes tiek norādītas Krievijas izveidošana par pasaules lielvaru, kas cenšas saglabāt stabilitāti un labas attiecības ar citiem multipolārā pasaulē, kā arī demokrātijas un pilsoniskās sabiedrības attīstība.⁵⁹ Līdz ar to iezīmējas nepieciešamība sevi pierādīt ārpusai, parādīt to, kā tai vajadzētu uztvert Krieviju.

Kopumā aplūkojot Krievijas Nacionālās Drošības stratēģiju līdz 2020. gadam, jāsecina, ka tajā minēts tas, ka pašlaik notiek mēģinājumi savas valsts vērtības pārnest un piemērot uz citām valstīm, kas nav laba prakse, jo visiem nevar piemērot vienu un to pašu attīstības modeli un dzīves stilu. Tāpat tika norādīts uz to, ka pasaulē parādās jauni ietekmes centri, līdz ar ko pašreizējais varas sadalījums vairs nav atbilstošs reālajai situācijai. Attiecībā uz starptautisko tiesību normām un principiem, norādīts, ka bieži vien tie tiek ignorēti no citu valstu puses, kā arī minēts tas, ka ANO jāspēlē liela loma starptautiskajā sistēmā. Visbeidzot jāatzīmē mērķis Krieviju padarīt par pasaules lielvaru.

2010. gadā tika apstiprināta Krievijas Federācijas Militārā doktrīna. Tās sākumā minēts, ka viens no elementiem, uz kā bāzējas šī doktrīna, ir vispāratzītie starptautisko tiesību principi un normas, kā arī Krievijas noslēgtie starptautiskie līgumi.⁶⁰ Līdz ar to jau pašā sākumā ir atsauce uz normām, kas savukārt norāda uz to, ka Krievija sevi skata kā iekļaujošu sastāvdaļu lielākā, starptautiskajā sistēmā. Tajā pašā laikā tiek uzsvērts, ka pašreizējā starptautiskās drošības sfēra negarantē visiem sistēmas dalībniekiem vienādu drošību – kamēr vieni ir ļoti aizsargāti, citi ir pilnībā nepasargāti pret uzbrukumiem. Tāpat doktrīnā kā galvenie draudi Krievijas Federācijai izcelti NATO spēka potenciāla palielināšanās un organizācijas globālo funkciju paplašināšana un attiecīgi pilnvarošana, tādējādi pārkāpjot starptautisko tiesību normas. Saistībā ar NATO jāpiemin arī militārās infrastruktūras tuvināšana pie Krievijas robežām un bloka tālākā paplašināšanās. Kā vēl vieni draudi jāmin atsevišķu valstu vai reģionu situācijas destabilizācija, kas pati par sevi ir drauds ne tikai Krievijai, bet gan reģionālajai un globālajai stabilitātei. Svarīgi atzīmēt arī uzsvaru uz Krievijas sabiedrotajiem. Kā draudi tiek minēti arī militāro kontingentu paplašināšanās valstīs, kas robežojas ar Krieviju

⁵⁸ Министерство иностранных дел Российской Федерации. (2009). *Стратегия национальной безопасности Российской Федерации до 2020года*. Izgūts no: http://www.mid.ru/ru/foreign_policy/official_documents/-/asset_publisher/CptICk6BZ29/content/id/294430

⁵⁹ Министерство иностранных дел Российской Федерации. (2009). *Стратегия национальной безопасности Российской Федерации до 2020года*. Izgūts no: http://www.mid.ru/ru/foreign_policy/official_documents/-/asset_publisher/CptICk6BZ29/content/id/294430

⁶⁰ Министерство иностранных дел Российской Федерации. (2010). *Военная доктрина Российской Федерации*. Izgūts no: http://www.mid.ru/ru/foreign_policy/official_documents/-/asset_publisher/CptICk6BZ29/content/id/976887

vai tās sabiedrotajiem, teritoriālās pretenzijas pret valsti un tās sabiedrotajiem, militārā spēka izmantošana valstīs, kas ar to vai sabiedrotajiem robežojas un attiecīgi arī pieaugošais bruņoto konfliktu skaits iepriekš minētajās teritorijās.⁶¹ Līdz ar to jāsecina, ka Krievija ļoti uzsver ne tikai sevi kā egoistisku, uz pašinteresi vērstu starptautiskās sistēmas spēlētāju, bet gan tādu, kam svarīgi arī sabiedrotie jebšu draugi, ar ko tiek dalītas kopīgas intereses un vērtības un kas tādējādi norāda uz vērtību nozīmi Krievijas ārpolitikā. Doktrīnā norādīs arī tas, ka Bruņoto spēku mērķis ir atturēt un novērst militāros konfliktus, kā arī aizsargātu Krievijas un sabiedroto drošību. Jāpiemin arī tas, ka Krievija asi iestājas pret to, ka citas valstis jaucas tās vai citu iekšējās lietās, tādējādi pārkāpjot suverenitātes principu.⁶²

Kopumā aplūkojot Krievijas Federācijas militāro doktrīnu, jāsecina, ka uzsvars tiek likt uz to, ka pašreizējā drošības sistēma pasaulē negarantē vienlīdzīgu drošību visiem. Tāpat kā lielākais drauds tiek skatīts NATO - tā paplašināšanās, militārās infrastruktūras tuvināšana Krievijas robežām. Tajā pašā laikā liels uzsvars tiek likts arī uz sabiedrotajiem, to, ka Krievija gatava tos aizstāvēt.

2012.gada Krievijas prezidents izdeva rīkojumu „Par pasākumiem Krievijas Federācijas ārpolitiskā kursa realizēšanai”.⁶³ Tajā uzsvērts, ka nepieciešams nostiprināt Krievijas pozīciju pasaules tirgos kā līdzvērtīgai partnerei ar citām. Kārtējo reizi tiek pieminēta arī ANO loma un Drošības padomes, kas nes galveno atbildību par starptautisko mieru un drošību pasaulē un tās garantēšanu. Saistībā ar humānajiem jautājumiem tiek norādīts tas, ka Krievija vedīs aktīvu darbu cilvēktiesību aizsardzībā, nostājoties pret jebkādiem mēģinājumiem izmantot cilvēktiesību koncepcijas kā instrumentu politiskajam spiedienam un iejaukšanai valstu iekšējās lietās.⁶⁴ Līdz ar to jāsecina, ka Krievija kā nozīmīgu elementu skata starptautiskās tiesības un ANO kā galveno organizāciju, kas atbildīga par miera uzturēšanu pasaulē.

2013.gada Ārpolitikas koncepcijā, kas šobrīd zaudējusi spēku, norādīts, ka tiesisko pamatu veido starptautisko tiesību normas un principi, kā arī iepriekš aplūkotais prezidenta rīkojums par ārpolitikas kursa īstenošanu.⁶⁵ Koncepcijai tiek norādīti arī vairāki mērķi, kā

⁶¹ Министерство иностранных дел Российской Федерации. (2010). *Военная доктрина Российской Федерации*. Izgūts no: http://www.mid.ru/ru/foreign_policy/official_documents/-/asset_publisher/CptICkV6BZ29/content/id/976887

⁶² Turpat.

⁶³ Министерство иностранных дел Российской Федерации (2012). *Указ Президента Российской Федерации от 7 мая 2012 года № 605 "О мерах по реализации внешнеполитического курса Российской Федерации"*. Izgūts no: http://www.mid.ru/ru/foreign_policy/official_documents/-/asset_publisher/CptICkV6BZ29/content/id/157626

⁶⁴ Turpat.

⁶⁵ Министерство иностранных дел Российской Федерации. (2013). *Концепция внешней политики Российской Федерации* (утверждена Президентом Российской Федерации В.В. Путиным 12 февраля 2013 года)

spēcīgas un autoritāras savas pozīcijas uzturēšana pasaules politikā, kas atbilst Krievijas interesēm, kā vienai no visietekmīgākajām un konkurētspējīgākajai valstij mūsdienu pasaulē. Uzsvērts arī Krievijas ārpolitikas kursa virzība pretī starptautiskās pasaules nostiprināšanai, stabilitātei un drošībai, kas veidota uz kolektīvu lēmumu pieņemšanu par starptautiskajām problēmām, ievērojot starptautisko tiesību normas un balstoties uz ANO Drošības padomes pamata. Jāatzīmē arī tas, ka Krievija vēlas attīstīt divpusējās un daudzpusējās attiecības ar citām valstīm, starptautiskajām organizācijām, kur tiek cienīta neatkarība un suverenitāte, pragmatisms, paredzamība. Visbeidzot tiek minēta arī krievu valodas lomas nostiprināšana pasaulē un kultūras popularizēšana.⁶⁶ Kā viens no draudiem pasaulei tiek minēts tas, ka ir mēģinājumi atrisināt krīzes caur lēmumiem, kas pieņemti ārpus ANO Drošības Padomes, vienpusēji pieņemot lēmumus par militāra spēka pielietošanu. Tajā pašā laikā gan jāatzīmē, ka kā atsevišķa nodaļa tiek izdalīta jaunās pasaules kārtības veidošana. Tiek minēts tas, ka ANO ir pierādījis to, ka šai organizācijai nepastāv citas alternatīvas un kurai ir universāla leģitimitāte.⁶⁷

Kopumā aplūkojot 2013. gada Ārpolitikas koncepciju, jāsecina, ka uzsvars likts uz Krievijas lomas nostiprināšanu un uzturēšanu starptautiskajā arēnā kā vienai no visietekmīgākajām valstīm pasaulē. Tāpat uzsvars likts arī uz to, ka Krievija problēmas vēlas risināt kolektīvi sadarbojoties ar citām valstīm, kas balstās starptautiskajās tiesībās. Tāpat ANO tiek skatīta kā organizācija, kam piemīt leģitimitāte skatīt dažādus jautājumus.

Šajā pašā, 2013.gadā, tika apstiprināts Krievijas Federācijas Ārlietu ministrijas darbības plāns līdz 2018. gadam. Plāna sākumā norādīts, ka īpaša uzmanība tiks pievērsta starptautisko attiecību tiesisko pamatu stiprināšanai, kas balstīta vienlīdzības, savstarpējās cieņšanas, neiejaukšanās valstu iekšējās lietās un garantējot drošību visiem starptautiskās sistēmas dalībniekiem vienlīdzīgi. Tomēr, kā lielākā prioritāte tiek izvirzīta sadarbība ar Neatkarīgo valstu sadraudzības organizācijas valstīm, valstu dziļāka integrācija tajā. Uzsvars likts arī uz Krievijas maigās varas īstenošanu, palielinot krievu zinātnes un kultūras centru uzplaušanu ārpus valsts robežām. Arī attiecībā uz informācijas telpu plānots attīstīt medijus, kas ārzemju auditorijai sniegtu Krievijas valsts skatījumu par starptautisko attīstību, un

2013 г.) (утратила силу). Izgūts no: http://www.mid.ru/foreign_policy/official_documents/-/asset_publisher/CptICkV6BZ29/content/id/122186

⁶⁶ Министерство иностранных дел Российской Федерации. (2013). *Концепция внешней политики Российской Федерации (утверждена Президентом Российской Федерации В.В. Путиным 12 февраля 2013 г.) (утратила силу)*. Izgūts no: http://www.mid.ru/foreign_policy/official_documents/-/asset_publisher/CptICkV6BZ29/content/id/122186

⁶⁷ Turpat.

atbildot uz Krievijas ārpolitikas diskreditēšanas mēģinājumiem.⁶⁸ Līdz ar to jāsecina, ka Krievija ļoti asi skata jebkārus mēģinājumus jaukties tās iekšējās lietās, kā arī uzsvāru liek uz savu vērtību eksportēšanu ārzemēs, tādējādi piedāvājot Krievijas skatījumu uz notiekošo pasaulē.

Arī Krievijas Ārpolitikas koncepcijā, kas tika apstiprināta 2016.gada beigās, sākumā minēts, ka tās tiesisko pamatu veido arī vispārpieņemtie starptautisko tiesību principi un normas, kā arī starptautiskie līgumi.⁶⁹ Līdz ar to lieku reizi apstiprinās tas, ka Krievija uzsvēra normas. Tāpat, kā viens no uzdevumiem tiek minēts attīstīt valsts tiesību un demokrātiskos institūtus. Arī ANO tiek minēts, gluži kā Militārajā doktrīnā un Aizsardzības stratēģijā, kā galvenā organizācija, kas regulē starptautiskās savstarpējās attiecības. Par ANO tiek norādīts arī tas, ka tai nav alternatīvas un ka tā bauda starptautisko leģitimitāti. Tādējādi nepieciešams stiprināt šīs organizācijas nozīmību un paaugstināt tās efektivitāti, ko iespējams darīt caur Uzsvērtā Drošības padome, kurai nepieciešams piešķirt lielākas funkcijas, lai efektīvāk spētu darboties, kā arī saglabāt esošo piecu pastāvīgo locekļu skaitu. Konkrēti minēts arī ANO Hartas 51. Pants⁷⁰, kas paredz to, ka valstīm ir tiesības uz paš aizsardzību, ja pret tām tiek rīkots militārs uzbrukums. Tiek minēti arī citi daudzpusējie formāti, kuru pamatā ir neatkarības un suverenitātes principu cienīšana, pragmatisms, caurskatāmība, daudzvektorisms, paredzamība, nediskriminācija.⁷¹

Svarīgi pieminēt arī to, ka tiek uzsvērtā nepieciešamība nostiprināt Krievijas mediju pozīciju nostiprināšanu globālajā informācijas telpā, lai pasaulei parādītu Krievijas skatījumu uz starptautiskajiem procesiem.⁷² Līdz ar to novērojams tas, ka Krievija vēlas izplest savu maigo varu, demonstrējot pasaulei savu subjektīvo izpratni un mēģinot panākt, ka citur pasaulē cilvēki ar šo izpratni par realitāti to arī sāktu skatīt, tādējādi cenšoties uzspiest savu identitāti un panākt, lai arī citi to pieņemtu un attiecīgi mainītu savu līdz šim pastāvošo identitāti un uztveri par notikumiem pasaulē, to interpretējumu, pārveidojot arī savas vērtības.

⁶⁸ Министерство иностранных дел Российской Федерации. (2013). *План деятельности Министерства иностранных дел Российской Федерации на период до 2018 года*. Izgūts no: http://www.mid.ru/ru/foreign_policy/official_documents/-/asset_publisher/CptICkV6BZ29/content/id/102086

⁶⁹ Министерство иностранных дел Российской Федерации. (2016). *Концепция внешней политики Российской Федерации (утверждена Президентом Российской Федерации В.В.Путиным 30 ноября 2016 г.)*. Izgūts no: http://www.mid.ru/ru/foreign_policy/official_documents/-/asset_publisher/CptICkV6BZ29/content/id/2542248

⁷⁰ Turpat.

⁷¹ United Nations. (2017). *Chapter VII: Action With Respect to Threats to the Peace, Breaches of the Peace, and Acts of Agression*. Izgūts no: <http://www.un.org/en/sections/un-charter/chapter-vii/>

⁷² Министерство иностранных дел Российской Федерации. (2016). *Концепция внешней политики Российской Федерации (утверждена Президентом Российской Федерации В.В.Путиным 30 ноября 2016 г.)*. Izgūts no: http://www.mid.ru/ru/foreign_policy/official_documents/-/asset_publisher/CptICkV6BZ29/content/id/2542248

Bakalaura darba tēmai svarīgi pieminēt arī atsauci uz Sīriju, kur norādīts, ka Krievija iestājas par situācijas noregulēšanu, uzsverot ANO Drošības padomes pieņemtās rezolūcijas un Ženēvas konvenciju 2012.gadā. Norādīts, ka Krievija atbalsta un atbalstīs Sīrijas vienotību, teritoriālo integritāti un neatkarību.⁷³ Līdz ar to šeit parādās jau vairākkārt paustais uzskats par neiejaukšanos citu valstu iekšējās lietās.

Kopumā aplūkojot Krievijas Ārpolitikas koncepciju, jāsecina, ka liels uzsvars tajā likts uz ANO un Drošības Padomi, nepieciešamību piešķirt tām vairāk funkciju, tajā pašā laikā nemainot pantu par paš aizsardzības tiesībām. Tāpat tiek uzsvērtas arī starptautisko tiesību normas un principi, kurus Krievija ievēro, kā arī sadarbība uz paredzamības, nediskriminācijas un savstarpējās cienīšanas principiem. Visbeidzot tiek norādīts arī tas, ka Krievija aktīvi centīsies pasaulei parādīt savu interpretāciju par dažādiem notikumiem pasaulē, tādējādi mēģinot panākt, lai tā izprastu Krievijas pozīciju un to laika gaitā pieņemtu kā realitāti.

2014. gada Militārajā doktrīnā norādīts, ka notiek pakāpeniska ietekmes pāreja par labu jaunajiem ekonomiskās izaugsmes un politiskajiem centriem. Kā draudi tiek skatīti NATO spēka palielināšanās un bloka tālākā paplašināšanās, ANO rezolūciju, kā arī citu starptautisko normu pārkāpšana, lai pielietotu militāru spēku valstīs, kas robežojas ar Krieviju vai tās sabiedrotajiem, iejaukšanās iekšējās lietās, terorisma pieaugums utt.⁷⁴ 2015. gada izdotajā Militārajā doktrīnā, gluži kā iepriekšējās, kā tiesiskais pamats kalpo arī starptautisko tiesību vispārārstītie principi un normas. Tāpat norādīts tas, ka Minēts, ka atsevišķas valstis pārkāpj starptautiskos nolīgumus attiecībā uz kodolieročiem. Kā viens no draudiem jāuzsver militārā spēka izmantošana teritorijās, kas robežojas ar Krieviju un tās attiecīgajiem sabiedrotajiem, pārkāpjot ANO Hartu, kā arī citas starptautisko tiesību normas. Galvenais mērķis minēta militāra konflikta atturēšana un apturēšana, kas vērsta pret Krieviju vai tās sabiedrotajiem.⁷⁵

Kopumā jāsecina, ka visas trīs šajā apakšnodaļā aplūkotās Militārās doktrīnas savā būtībā ir gandrīz identiskas. Visās kā lielākais militārais apdraudējums norādīts NATO, tā spēka palielināšana, militārās infrastruktūras tuvināšana tās robežām, kā arī bloka paplašināšanās. Tāpat kā galvenais uzdevums minēts atturēt militāru konfliktu un to apturēt.

⁷³Министерство иностранных дел Российской Федерации.(2016). Концепция внешней политики Российской Федерации (утверждена Президентом Российской Федерации В.В.Путиным 30 ноября 2016 г.). Izgūts no: http://www.mid.ru/ru/foreign_policy/official_documents/-/asset_publisher/CptICkV6BZ29/content/id/2542248

⁷⁴Министерство иностранных дел Российской Федерации. (2014). *Военная доктрина Российской Федерации (в редакции от 2014 г.)*. Izgūts no: http://www.mid.ru/ru/foreign_policy/official_documents/-/asset_publisher/CptICkV6BZ29/content/id/589760

⁷⁵Министерство иностранных дел Российской Федерации. (2015). *Военная доктрина Российской Федерации (в редакции от 2015 г.)*. Izgūts no: http://www.mid.ru/ru/foreign_policy/official_documents/-/asset_publisher/CptICkV6BZ29/content/id/976907

Jāatzīmē arī tas, ka uzsvars likts uz gan Krievijas, gan tās sabiedroto aizstāvību, paš aizsardzību un to, ka citas valstis nevar jaukties to iekšējās lietās.

Kopumā aplūkojot Krievijas Ārpolitikas dokumentus, jāsecina, ka aplūkojamā laika periodā, kas ir gandrīz desmit gadi, netika novērotas būtiskas izmaiņas, kas savukārt norāda uz to, ka Krievija savā ārpolitikā ir salīdzinoši konsekventa un prognozējama. Visos dokumentos bija atsauce uz to, ka tiem pamatā ir starptautisko tiesību normas un principi, kā arī turpmākajā teksta gaitā nemitīgi tika uzsvērti tieši nepieciešamība ievērot šos principus, ko Krievija arī attiecīgi dara. Tāpat uzsvērts tas, ka nepieciešams radīt starptautisko vidi, kur visi tās dalībnieki jūtas vienlīdz droši un ka pašreizējo varas sadalījumu nepieciešams mainīt. Attiecībā uz Krievijas lomu starptautiskajā sistēmā, minēts tas, ka Krievija aktīvi darbosies, lai sevi pierādītu kā ietekmīgu spēlētāju, kas grib veidot taisnīgu, stabilu starptautisko sistēmu. Tāpat liels uzsvars likts uz sabiedrotajiem un to aizstāvību. Jāatzīmē arī tas, ka visos dokumentos minēts tas, ka Krievija sadarbojas dažādās starptautiskajās organizācijās un arī divpusēji ar valstīm, lai risinātu problēmas. Tajā pašā laikā svarīgi atzīmēt to, ka Krievija ļoti noraidoši izturas pret jebkādiem mēģinājumiem vērsties citu suverēno valstu iekšējās lietās. Visbeidzot ANO tiek skatīta kā vienīgā organizācija, kam tiesības skatīt jautājumus par militāra spēka pielietošanu pret citu suverēnu valsti. Līdz ar to dokumentos Krievija parādās kā atbildīgs partneris, kas ievēro starptautisko tiesību normas un principus.

3.2. Krievijas augstāko amatpersonu runu analīze

Kā pirmā runa tiks skatīta Vladimira Putina runa Minhenes Drošības konferencē 2007.gadā, jo tieši ar to iezīmējās pārrāvums Krievijas – Rietumu attiecībās, Krievijai piesakot jaunu ārpolitikas kursu, kas ir agresīvs un izteikti antirietumniecisks. Runas sākumā tiek uzsvērts tas, ka pašlaik starptautiskajā vidē pastāv unipolārs varas sadalījuma modelis, kam nav nekāda sakara ar demokrātiju, jo tā paredz vairākuma varu pār mazākumu un ka tas mūsdienu apstākļos ir neatbilstošs un neiespējams.⁷⁶ Līdz ar to tas norāda uz to, ka Krievijas uzskatos pārējā pasaule neievēro demokrātiju, kā arī to, ka nepieciešams mainīt pastāvošo unipolāru varas sadalījumu pasaulē. Tāpat Vladimirs Putins norādīja uz to, ka Krievijai visu laiku “māca demokrātiju, bet tie, kas mūs māca, paši nezin kāpēc negrib mācīties.”⁷⁷ Tiek uzsvērts arī tas, ka notiek daudz vispāratzīto starptautisko tiesību pārkāpumi un ka īpaši ASV starptautiskās normas esot pārkāpusi neskaitāmas reizes, izejot no savām nacionālajām robežām. Līdz ar to šo situāciju ir nepieciešams mainīt. Neviens starptautiskās sistēmas

⁷⁶President of Russia. (2007). *Speech and the Following Discussion at the Munich Conference on Security Policy*. Izgūts no: <http://en.kremlin.ru/events/president/transcripts/24034>

⁷⁷ Turpat.

dalībnieks vairs nevarot justies drošs, jo starptautiskās tiesības tiekot pārkāptas, tādējādi jādzīvo pastāvīgās bailēs, ka kāds var uzbrukt. Jāatzīmē arī tas, ka Putins kā vienīgo mehānismu, lai pieņemtu lēmumu par militārā spēka izmantošanu kā pēdējo instrumentu, atzīstama tikai ANO rīkojums, citādi pieņemti lēmumi ir nelegitīmi. Bet tā kā bieži vien šādi, nelegitīmi lēmumi tiekot pieņemti, tas traktējams kā nevērīga izturēšanās pret starptautiskajām tiesībām. Tāpēc nepieciešams panākt to, ka starptautiskajām tiesībām ir universāls raksturs gan normu izpratnes, gan to piemērošanas ziņā. Tajā pašā laikā tiek uzsvērts tas, ka Krievija gribot sadarboties ar atbildīgiem partneriem, ar kuriem strādāt pie taisnīgas un demokrātiskas pasaules iekārtas veidošanas, kurā drošības tiek garantēta visiem vienlīdzīgi, nevis tikai kādai daļai.⁷⁸

Kopumā aplūkojot Vladimira Putina runu Mīnhenes Drošības konferencē, jāsecina, ka tajā bija vērojama ļoti asa nostāja un kritika, kas vērsta pret Rietumiem, jo īpaši ASV. Ļoti liels uzsvars tika likts uz to, ka pašlaik pastāv unipolāras varas sadalījums pasaulē, un ka kā hegmons tajā skatāma ASV, kas uzurpējusi varu un uzspiež savu gribu citiem, līdz ar to neievērojot nekādas starptautisko tiesību normas un principus. Tā vietā jāatzīmē tas, ka Krievija uzsver nepieciešamību veidot jaunu, multipolāru varas sadalījumu pasaulē, kur nebūtu vērojama situācija, kurā viens valda pār visiem citiem, bet gan, kur visi sadarbojas un veido pasauli kopā, balstoties uz starptautisko tiesību vispārpieņemtajām normām un principiem.

2012. gadā Vladimirs Putins tika ievēlēts par Krievijas Federācijas prezidentu, līdz ar ko arī teica savu inaugurācijas runu, kurā iezīmējās arī jautājumi, kas skar ārpolitiku. Jau pašā runas sākumā norādīts uz to, ka Krievija beidzot atgriezusies kā lielvara, un ka pasaule beidzot Krieviju ieraudzījusi kā valsti, kas atguvusi savu spēku. Tāpat tiek norādīts uz to, ka Krievijai jāklūst par līderi un centrālo valsti visā Eirāzijas kontinentā. Runas laikā Putins atzīmē arī to, ka “mēs gribam dzīvot un dzīvosim veiksmīgā Krievijā, kuru pasaule ciena kā uzticamu, atvērtu, godīgu un paredzamu partneri.” Tāpat tiek norādīts arī tas, ka “Krievijai ir liela pagātne un tikpat liela nākotne.”⁷⁹ Līdz ar to, kopumā aplūkojot Vladimira Putina inaugurācijas runu, jāsecina, ka liels uzsvars tajā ir likts uz to, ka nepieciešams panākt, lai starptautiskā sabiedrība rēķinātos ar Krieviju kā atbildīgu partneri un tā arī pret to izturētos, kā arī uz to, ka Krievija ir atguvusi savu diženumu un ir gatava rīkoties, lai to pierādītu. Tādējādi Krievija jau identificējas kā lielvara, taču tai nepieciešams, lai arī citi to tā uztvertu un attiecīgi izturētos pret to kā atbilstošu šai lomas identitātei.

⁷⁸ President of Russia. (2007). *Speech and the Following Discussion at the Munich Conference on Security Policy*. Izgūts no: <http://en.kremlin.ru/events/president/transcripts/24034>

⁷⁹ President of Russia. (2012). *Vladimir Putin inaugurated as President of Russia*. Izgūts no: <http://en.kremlin.ru/events/president/news/15224>

Kā nākamā aplūkojamā runa skatāma Vladimira Putina uzstāšanās Valdai Starptautiskajā diskusiju klubā 2013. gadā. Jau runas pašā sākumā tika norādīts uz to, ka nepieciešams rast jaunus veidus, kā nosargāt savu, Krievijas, identitāti pasaulē, kas strauji mainās.⁸⁰ Līdz ar to var secināt, ka Putins uzskata, ka Krievijas identitāte, kāda tobrīd pastāvēja ir apdraudēta un ka tāpēc nepieciešams dažādiem veidiem to nosargāt, kas attiecīgi norāda uz to, ka viņš Krievijas identitāti neskata kā īpaši stabilu, kad tā tiek citu identitāšu konfrontēta. Tāpat tiek norādīts tas, ka daudzas Eiropas valstis noraida savas tradicionālās identitātes, tradicionālās ģimenes un kristīgās vērtības, kas tādējādi nozīmē neko citu kā morāles krīzi. Līdz ar to Krievija uzskata, ka tai ir nepieciešams šīs vērtības aizsargāt. Tomēr svarīgs jautājums, uz kuru nepieciešama atbilde, ir tas, kāda īsti ir Krievijas identitāte, ņemot vērā to, ka Padomju ideoloģija, kā arī Krievijas impērijas idejas atstātas pagātnē. Tomēr jāpatur prātā arī tas, ka šie vēsturiskie notikumi, režīmi ir daļa no Krievijas vēstures, kas nenoliedzami veidojuši tās identitāti, un ka ir nepieciešams ar to lepoties. Līdz ar to, notiekot divām valstiskām katastrofām, divas reizes arī tika pārrauta attiecīga identitāte, kas šodien ir dažādu problēmu viens no cēloņiem. Tāpat Putins norāda uz to, ka identitāti nevar tā vienkārši spontāni radīt vai arī noteikt no “augšas”, bet gan, ka tā rodas no vēsturiskajiem aspektiem, labāko ideju un prakšu sintēzes, izpratnes par kultūras, garīgajām un politiskajām tradīcijām no dažādiem skatu punktiem, kā arī tiek norādīts uz to, ka identitātes ir kā dzīvs organisms, kas laika gaitā var mainīties. Tajā pašā laikā tiek uzsvērta arī nepieciešamība ieklausīties visos viedokļos (Krievija tiek skatīta kā multi etniska valsts) un darboties kopā, lai sasniegtu kopīgu mērķi. Tomēr vislielākais uzsvars tiek likts uz patriotismu un to, ka ir neapstrīdami koncepti par Krievijas suverenitāti, neatkarību un teritoriālo integritāti. Runājot par ārpolitiku, jāatzīmē, ka Putins norāda uz to, ka vērojami mēģinājumi standartizēt unipolāro varas sadalījuma modeli, kurā nav vietas suverēnām valstīm un kas norāda uz vienas identitātes visā pasaulē izveidi. Krievija šādu modeli noraida, uzsvērdama, ka lēmumus nepieciešams pieņemt kopīgi sadarbojoties, nevis balstot uz kādas valsts interesēm pār citu, kā arī lēmumiem jābalstās starptautiskajos likumos, kā arī to, ka nedrīkst iejaukties valstu iekšējās lietās, bet gan jāļauj katrai valstij attīstīties tā, kā tā uzskata par pareizu.⁸¹

Kopumā aplūkojot šo runu, jāsecina, ka tajā lielākais uzsvars tika likts uz to, ka mūsdienu pasaulē identitātes tiek apdraudētas, ka Rietumi jau ir padevušies, jo atteikušies no tradicionālajām vērtībām, kas veidojušas to identitātes. Tajā pašā laikā Krievija sevi skata kā šo vērtību aizstāvi. Minēts arī tas, ka nepieciešams mainīt unipolāro varas sadalījumu pasaulē

⁸⁰ President of Russia. (2013). *Meeting of the Valdai International Discussion Club*. Izgūts no: <http://en.kremlin.ru/events/president/news/19243>

⁸¹ President of Russia. (2013). *Meeting of the Valdai International Discussion Club*. Izgūts no: <http://en.kremlin.ru/events/president/news/19243>

un ka citas valstis nedrīkst jaukties citu suverēnu iekšējās lietās un uzspiest tiem savu redzējumu par pasauli.

2014. gada 27. septembrī nozīmīgu runu, kurā parādījās ļoti asa kritika, vērsta pret Rietumiem, ANO Ģenerālajā Asamblejā sniedza Krievijas Federācijas Ārlietu ministrs Sergejs Lavrovs. Lai gan runā uzsvars likt tieši uz notikumiem Ukrainā un tā interpretēšanu, vērojamas arī globālākas tendences. Runas laikā Lavrovs norādīja uz Rietumu dubultstandartiem attiecībā uz konfliktu risināšanu. Tai pat laikā tika norādīts, ka, lai cīnītos pret teroristiem Sīrijā, nepieciešams sadarboties ar Sīrijas valdību, kā arī to, ka jau no paša Arābu pavasara sākuma Krievija uzstājusi uz nepieciešamību apvienot spēkus cīņā pret terorismu. Tāpat tiek uzsvērts tas, ka pašlaik notiekot dalīšana starp draugiem un ienaidniekiem, ko attiecīgi nosakot bloka domāšana, kā arī tas, ka Rietumu valstis ar ASV vadībā sevi attēlo kā demokrātijas čempionus, lai gan patiesībā to prakses norādot uz tieši pretējo, kā arī tie nosaka to, kas jāskata kā labs un tas, kas slikts. Tā, piemēram, Lavrovs apgalvo, ka ASV ir deklarējusi tiesības izmantot vienpusēju spēka izmantošanu jebkur, kur tiek skartas tās intereses. Tajā pašā laikā minētas atsauces uz ASV par to, ka, lai gan pagājušajā gadsimtā ASV pieprasīja garantijas no PSRS par to, ka tā neiejauksies ASV iekšējās lietās, pašlaik tieši ASV to dara visvairāk, kur vien vēlas. Tieši tāpēc Lavrovs uzsvēra nepieciešamību, lai Ģenerālā Asambleja pieņemtu attiecīgu deklarāciju par to, ka nav pieļaujama iejaukšanās suverēnu valstu iekšpolitikā, kā arī valsts apvērsumu, kā Ukrainas gadījumā, neatzīšana. Tāpat Lavrovs norāda, ka nepieciešams mainīt pastāvošo rīcībpolitiku, kas balstīta viena pārkumā pār citiem un kam nav nekāda sakara ar demokrātiju. Jāatzīmē arī tas, ka Krievija uzsver to, ka vēlas harmonizēt Eiropu un veikt dažādus integrācijas projektus, lai izbeigtu līniju veidošanu Eiropā, Rietumu uzstādījumu citām valstīm par to, vai nu tās tr ar tiem, vai pret tiem, kā arī to, ka jāizbeidz uzskatīt, ka kādam pastāv patiesības monopols.⁸²

Līdz ar to, kopumā aplūkojot Sergeja Lavrova runu ANO Ģenerālajā Asamblejā, jāsecina, ka starp globālajiem jautājumiem lielākais uzsvars likts uz kritiku pret ASV, kas iejaucas citu valstu iekšējās lietās, kas ir nepieļaujami. Tāpat arī norādīts, ka pašlaik valda vienas valsts diktāts starptautiskajā sistēmā, kas cenšas visus pārveidot pēc saviem ieskatiem, kas nav pieļaujams, jo katram sistēmas dalībniekam ir tiesības noteikt to, kā tas vēros pasauli un to, kā pārvaldīs savu valsti. Visbeidzot, tika runāts arī par to, ka Krievija vienmēr mēģinājusi sadarboties ar citām valstīm un turpinās to darīt, lai izbeigtu pastāvošo, nedemokrātisko pasaules pārvaldību.

⁸²United Nations. (2014). *Statement by H.E.Mr. Sergey V. LAVROV, Minister of Foreign Affairs of the Russian Federation at the 69. Session of the UN General Assembly.* Izgūts no: https://gadebate.un.org/sites/default/files/gastatements/69/RU_en.pdf

2014.gada 24. oktobrī Sočos norisinājās Valdai Starptautiskajā diskusiju kluba sanāksme, kuras laikā uzstājās Vladimirs Putins. Svarīgi atzīmēt pašu diskusijas tēmu “Pasaules kārtība: Jauni noteikumi vai spēle bez noteikumiem.” Tika norādīts, ka šobrīd pasaule atrodas uz robežpunkta, kur pārmaiņas ir neizbēgamas. Tika uzsvērts arī tas, ka notiek mēģinājumi pasauli sašķelt, veidot koalīcijas nevis kādam mērķim, bet gan vērstas pret kādu, ar mērķi radīt ienaidnieka tēlu. Tāpat Putins norādīja uz to, ka starptautiskajām attiecībām vajadzētu būt balstītām uz starptautisko likumu, kas pats attiecīgi balstās uz taisnīguma, tiesiskuma, vienlīdzības un patiesības morāles principiem, un vissvarīgāko – partneru un to attiecīgo interešu cienīšanu.⁸³ Līdz ar to jāsecina, ka Krievija kā visnozīmīgāko elementu starptautiskajās attiecībās skata to, lai citi nejauktos citu aktieru darbībās, tur, kur tiem ir attiecīgas intereses, bet gan tas cienītu un nemēģinātu izjaukt darbības, kas saistās ar šo interešu īstenošanu. Lielu runas daļu aizņem arī atsauces uz ASV, to, ka šī valsts vienpersoniski pārvalda pasauli, nerēķinoties ar citiem starptautiskās sistēmas dalībniekiem. Beidzoties Aukstajam karam, netika noslēgts nekāds miera līgums, netika izveidoti principi, noteikumi un kārtība, kā dzīvot tālāk pēc šī kara beigām, kādā pasaulē dzīvosim. Tomēr ASV uzskatīja, ka tā kā karā uzvarējusi, tai ir tiesības vienpusēji diktēt tālāko pasaules attīstību. Tāpat tiek runāts arī par to, ka Krievijai nav nepieciešama kāda ekskluzīva vieta pasaulē, bet gan tā vēlas, lai ar tās interesēm rēķinātos un arī tās pozīciju respektētu. Runā uzsvērts arī tas, ka likumiskās normas ir aizstātas ar interpretācijām un aizspriedumainiem pieņēmumiem. Jāatzīmē arī tas, ka ASV ar savu uzskatu, ka tai ir tiesības diktēt visu notiekošo pasaulē, cenšas sodīt tos, kas tam nepakļaujas. Šādam vienpusējam diktātam rezultātā ir jauni konflikti, radikālo grupējumu rašanās. Tajā pašā laikā Putins uzsvēra, ka Krievija aicinājusi neskaitāmas reizes rietumus cīnīties pret terorismu kopā, taču realitātē nekāda koalīcijas izveide neizdevās.⁸⁴

Kopumā aplūkojot Vladimira Putinu runu, jāsecina, ka lielākais uzsvars tās laikā bija likts uz pastāvošu varas sadalījumu pasaulē, to, ka tas nav atbilstošs mūsdienu reālajai situācijai, kā arī to, kā dzīvot šajā globalizētajā pasaulē. Liela daļa kritikas bija vērsta uz ASV, kas, gluži kā Minhenes Drošības konferences laikā, tika skatīta kā valsts, kas neievēro nekādus noteikumus, kas rīkojas tā, kā vēlas un kas vienpersoniski pēc Aukstā kara beigām nolēmusi diktēt notikumus pasaulē. Tāpat svarīgi atzīmēt arī to, ka tiek norādīts uz sadarbības trūkumu starp valstīm, nevēlēšanos vienoties kopēja mērķa labad.

⁸³President of Russia. (2014). *Meeting of the Valdai International Discussion Club*. Izgūts no: <http://en.kremlin.ru/events/president/news/46860>

⁸⁴ Turpat.

Divas dienas pirms lēmuma pieņemšanas par intervences uzsākšanu Sīrijā, 2015.gada 28. septembrī Vladimirs Putins uzstājās ANO Ģenerālās Asamblejas 70. gadadienā, kur galvenais uzsvārs tika likts uz situāciju Sīrijā. Putins apgalvoja, ka ANO ir struktūra, kurai nav citu līdzīgu attiecībā uz leģitimitāti, pārstāvniecību un universalitāti. Tai pat laikā, lai gan ir liela kritika par to, ka ANO un it īpaši Drošības padome strādā neefektīvi, jo valda pārāk daudz domstarpību, viņš uzsvēra, ka nevienprātība, kā arī veto tiesību izmantošana pastāvējušas vienmēr un tās izmantojušas visas valstis. Tieši par to arī esot ANO – viedokļu dažādību un kompromisu panākšanu, kā arī dažādu skatījumu cienīšana. Tāpat arī jebkādi valstu mēģinājumi apiet ANO lēmumus un rezolūcijas, kas tiek pieņemtas, skatāmas kā neleģitīmas no Krievijas puses. Tomēr Putins nenoliedza to, ka ANO vajadzētu piemēroties jaunajai situācijai pasaulē, bet jebkādi mēģinājumi sašaurināt ANO pilnvaras un leģitimitāti skatāmi kā ļoti bīstamiem, jo varot novest pie visu starptautisko attiecību sistēmas sabrukuma. Tāpat tika pieminēts arī tas, ka starptautiskajās tiesībās katram terminam jātiek saprastam vienādi, jāgūst kopīga izpratne. Tajā pašā laikā jāsaprot, ka visiem nevar piemērot vienādu attīstības modeli, konkrēti runājot par demokrātijas vērtību eksportu, kas bieži vien Tuvajos Austrumos un Ziemeļāfrikā rezultējas ar anarhiju un terorismu.⁸⁵ Līdz ar to jāsecina, ka Krievija skata per nepieļaujamu situāciju, kurā tiek uzspiestas savas identitātes citiem, neiedziļinoties to tradicionālajās vērtībās, jo tādējādi arī rodas konflikti, izārdot iesakņojušās vērtības un pierasto dzīvesveidu. Jāatzīmē arī tas, ka visu runas laiku vērojams sava veida aizvainojums pret Rietumiem, ka tie nesaprot Krieviju un savās darbībās ir liekulīgi, jo, kamēr apsūdz Krieviju ambīcijās, paši rīkojas tāpat. Tomēr Krievija tās neskata kā ambīcijas, bet gan kā nevēlēšanos vairs pakļauties diktātam. Tāpat Putins aicināja vadīties pēc kopīgām vērtībām un interesēm, balstītām uz starptautiskajām tiesībām, veidojot koalīciju, kur par galvenajiem dalībniekiem jāklūst musulmaņu valstīm. Nenoliedzami, tika pieminēts arī NATO, konkrētāk, tas, ka, lai gan Aukstais karš beidzies, daudzu galvās tas vēl nav beidzies – Padomju Savienība sabruka, bet kāpēc bija jāpaliek NATO un tam jāpaplašinās, nav skaidrs. Ukraina, Krievijas uzskatā, skaidri liecina par ģeopolitisko krīzi, kas tika konfrontācijas izraisīta.⁸⁶

Kopumā aplūkojot Vladimira Putinu runu ANO Ģenerālajā Asamblejā, jāsecina, ka tajā viens no galvenajiem uzsvāriem bija ANO, konkrētāk gan ANO Drošības Padomes centrālā loma starptautisko problēmu risināšanas jautājumos un ka nav pieļaujama situācija, kur tiek mainīti Drošības Padomes darbošanās principi. Tāpat tika uzsvērts tas, ka nepieciešams sadarboties attiecībā uz terorisma apkarošanu un vadīties pēc kopīgajām

⁸⁵Президент России. (2015). 70-я сессия Генеральной Ассамблеи ООН. Izgūts no: <http://kremlin.ru/events/president/transcripts/speeches/50385>

⁸⁶Turpat.

vērtībām, starptautiskajām tiesībām. Tāpat neskaidrības ir arī par NATO pastāvēšanas mērķi, kad acīmredzama drauda organizācijai vairs nepastāv un kas tādējādi atklāti provocē Krieviju.

Kopumā izanalizējot Vladimira Putina un Ārlietu ministra Sergeja Lavrova runas, jāsecina, ka tajās ir salīdzinoši maz atšķirību, respektīvi, uzsvāri lielākoties ir vieni un tie paši, nemainoties galvenajai domai, kas attiecīgi norāda uz to, ka retorika saistībā ar ārpolitiku nav mainījusies gadu laikā un ir diezgan viendabīga un prognozējama. Lielākoties runās uzsvāri tiek likti uz to, ka ASV ir uzurpējusi varu pasaulē, līdz ar ko valda unipolārs varas sadalījums pasaulē, ko nepieciešams mainīt, jo mūsdienu pasaules realitāte tam vairs nav atbilstoša. Tāpat norādīts arī uz to, ka ASV nemitīgi jauca citu valstu iekšējās lietās, kas nav pieļaujama. Tāpat Krievija uzsver, ka Rietumi neievēro demokrātiskās vērtības un starptautiskās tiesības, līdz ar to vērojams liels pretrunīgums starp runāto un praksi. Visbeidzot tiek minēts tas, ka Krievija savā ārpolitikā cenšas balstīties uz sadarbību starp valstīm kopīga mērķa vārdā, kamēr citi nevēlas sadarboties kopīgu problēmu risināšanai.

Līdz ar to, izanalizējot gan Krievijas ārpolitikas nozīmīgākos dokumentus, kā arī augstāko amatpersonu runas un izteikumus, izkristalizējās trīs identitātes, ko Krievija sev piedēvē, proti, kā lielvara, kā suverenitātes koncepta aizstāve un kā sadarbības partnere. Attiecīgi, izejot no šīm identitātēm, kā Krievija skata, uztver pati sevi un kā grib, lai citi to uztvertu un kā pret tādu arī izturētos, tieši caur šīm konkrētajām identitātēm tiks mēģināts skaidrot Krievijas militārās iesaistīšanās Sīrijas konfliktā cēloņi.

4. SĪRIJAS KONFLIKTS

Pirms sākt runāt par pašu Sīrijas konfliktu, kas sākās 2011. gadā, nepieciešams nedaudz ielūkoties Sīrijas vēsturē, lai labāk izprastu tās vēsturisko attīstību, kā arī politisko kontekstu, kādā šis konflikts vispār kļuva iespējams.

Sīrijas pilsoņu kara pirmsākumi meklējami tā saucamajā Arābu pavasarī, kas sākās 2010. gada decembrī Tunisijā.⁸⁷ Tomēr protesti Sīrijā nesākās uzreiz, sākoties Arābu Pavasarim, kas skaidrojams ar Bašara al – Asada popularitāti.⁸⁸ Protesti sākās 2011. gada martā pēc tam, kad policija Sīrijas pilsētā Dera aizturēja un spīdzināja piecpadsmit zēnus par to, ka viņi bija uzzīmējuši grafīti, kurā bija pausts atbalsts Arābu Pavasarim⁸⁹, un kuros bija uzrakstīts “cilvēki grib režīma krišanu.”⁹⁰ Valdība uz šiem pro demokrātiskajiem protestiem, kas tam sekoja, atbildēja ar vardarbību, kas izraisīja tālākus protestus, kuros tika pieprasīta prezidenta Bašara al Asada atkāpšanās.⁹¹ 25. martā demonstrācijas bija izpletušās jau visā valstī.⁹²

Vēlāk parādījās arī opozīcijas kustības, kas apvienojās divās lielās grupās – politikajā un militārajā -, kas abas bāzētas ārpus Sīrijas robežām. Attiecīgi politiskā grupa izveidoja Sīrijas Nacionālo padomi, kas gan brīžiem nespēja vienoties par kopīgiem mērķiem, savukārt militārā grupa izveidoja Brīvo Sīrijas armiju, kas uzņēmās līdera lomu pār bruņoto opozīciju, bet kuras autoritāti gan neatzina vietējās bruņotās grupas. Pieaugot Asada režīma piekoptajai vardarbībai, ASV prezidents Baraks Obama augustā aicināja Sīrijas prezidentu atkāpties no amata. Tajā pašā laikā Sīrijā parādījās jauns teroristiskais grupējums, kas pakārtots Al Qaeda, - *Jabhat al Nusra*.⁹³ Tomēr protesti neapstājās, tāpēc maijā Sīrijas valdība nosūtīja tankus uz Homu, Banyas, Daaru un Damaskas piepilsētām.⁹⁴

⁸⁷Laub, Z. (2016). *Syria's War: The Descent Into Horror*. Izgūts no: <http://www.cfr.org/syria/syrias-civil-war-descent-into-horror/p37668#!/>

⁸⁸CSS Analysis in Security Policy.(2012). *The Syrian Civil War: Between Escalation and Intervention*. Izgūts no: <http://www.css.ethz.ch/content/dam/ethz/special-interest/gess/cis/center-for-securities-studies/pdfs/CSS-Analysis-124-EN.pdf>

⁸⁹Al Jazeera (2017). *Syria's Civil War Explained*. Izgūts no: <http://www.aljazeera.com/news/2016/05/syria-civil-war-explained-160505084119966.html>

⁹⁰Laub, Z. (2016). *Syria's War: The Descent Into Horror*. Izgūts no: <http://www.cfr.org/syria/syrias-civil-war-descent-into-horror/p37668#!/>

⁹¹BBC. (2017). *Why is there a war in Syria*. Izgūts no: <http://www.bbc.com/news/world-middle-east-35806229>

⁹²Holliday, J. (2016). *The Struggle for Syria in 2011*. Izgūts no: http://www.understandingwar.org/sites/default/files/Struggle_For_Syria.pdf

⁹³Humud, C. E., u.c. (2017). *Armed Conflict in Syria: Overview and U.S. Response*. Izgūts no: <https://fas.org/sgp/crs/mideast/RL33487.pdf>

⁹⁴Beck, J. (2015). *Syria After Four Years: Timeline of a Conflict*. Izgūts no: <https://news.vice.com/article/syria-after-four-years-timeline-of-a-conflict>

2012. gada janvārī Arābu līga aicināja Asadu atkāpties no amata, un izveda savus novērotājus no valsts pieaugošās vardarbības dēļ.⁹⁵ Tajā pašā laikā *Jabhat al – Nusra* grupējums sevi pieteica kā al-Qaeda Sīrijas filiāli, un martā al -Qaeida līderis Ayman al-Zawahiri aicināja visus reģiona sunnītus pievienoties džihādnam pret režīmu.⁹⁶ Vēlāk ANO Drošības padomē notiek balsojums par atbalstu Arābu līgas paziņojumam par to, ka Asadam jāatkāpjas, tomēr jau atkal Ķīna un Krievija šo lēmumu neatbalsta. Tajā pašā laikā Homā un citās pilsētās palielinās bombardēšana.⁹⁷

Februārī ASV slēdza savu vēstniecību Sīrijas galvaspilsētā Damaskā.⁹⁸ Martā ANO Drošības Padome piedāvāja Kofi Annana miera plānu, kas bija nesekmīgs. Tajā pašā laikā ASV apņēmas nodrošināt komunikācijas aprīkojumus nemierniekiem, kamēr Arābu valstis – simts miljonus dolāru.⁹⁹ Tāpat svarīgi atzīmēt to, ka 2012. gadā būtiski pieauga vardarbība, jo valdība sāka pielietot artilēriju un gaisa uzlidojumus, mērķētus pret opozīcijas pozīcijām.¹⁰⁰

Jūlijā Asada armijas dezertieri dibināja Brīvās Sīrijas Armiju. Tomēr viņi bija bez ieročiem, ar grūtībām spēja kontrolēt savus kaujiniekus un pakļauts centralizētām pavēlēm, kas rezultējās tajā, ka bieži vien tie savā starpā nebija vienojušies par darbībām, kā arī dažreiz tiem bija atšķirīgas intereses. Tajā pašā laikā gan jāatzīst, ka vasarā Stambulā tika izveidots tā civilais līdzinieks Sīrijas Nacionālā Koalīcija, kas sevi dēvēja par Sīrijas trimdas valdību, kuru ASV, Turcija un Gofa kooperācijas padomes valstis atzina par Sīrijas tautas leģitīmo pārstāvniecību.¹⁰¹ 30. jūnijā norisinājās miera sarunas Ženēvā, kuru laikā gan ANO, gan vairākas valstis vienojās par to, ka Sīrijā nepieciešams izveidot pārejas valdību ar izpildvaras tiesībām, kā arī to, ka visām konfliktā iesaistītajām pusēm jāizbeidz vardarbība.¹⁰² Tomēr praksē šie punkti tā arī netika īstenoti.¹⁰³

2013. gada martā Sīrijas nemiernieki savā kontrolē pārņēma Rakas pilsētu, tādējādi tai kļūstot par pirmo provinciālo galvaspilsētu, pār kuru Bašara al Asada valdība zaudējusi

⁹⁵Beck, J. (2015). *Syria After Four Years: Timeline of a Conflict*. Izgūts no:<https://news.vice.com/article/syria-after-four-years-timeline-of-a-conflict>

⁹⁶Laub, Z. (2016). *Syria's War: The Descent Into Horror*. Izgūts no: <http://www.cfr.org/syria/syrias-civil-war-descent-into-horror/p37668#!/>

⁹⁷Beck, J. (2015). *Syria After Four Years: Timeline of a Conflict*. Izgūts no: <https://news.vice.com/article/syria-after-four-years-timeline-of-a-conflict>

⁹⁸ Human rights first. (2016). *Syria Timeline 2011-2016*. Izgūts no: <http://www.humanrightsfirst.org/sites/default/files/HRF-Syria-timeline.pdf>

⁹⁹Beck, J. (2015). *Syria After Four Years: Timeline of a Conflict*. Izgūts no: <https://news.vice.com/article/syria-after-four-years-timeline-of-a-conflict>

¹⁰⁰Humod, C. E., etc. (2017). *Armed Conflict in Syria: Overview and U.S. Response*. Congressional Research Service. 7.lpp.

¹⁰¹Laub, Z. (2016). *Syria's War: The Descent Into Horror*. Izgūts no: <http://www.cfr.org/syria/syrias-civil-war-descent-into-horror/p37668#!/>

¹⁰²United Nations. (2012). *Action Group for Syria Final Communique*. 30.06.2012. Izgūts no: <http://www.un.org/News/dh/infocus/Syria/FinalCommuniqueActionGroupforSyria.pdf>

¹⁰³Humud, C. E., u.c. (2017). *Armed Conflict in Syria: Overview and U.S. Response*. Congressional Research Service. Izgūts no: <https://fas.org/sgp/crs/mideast/RL33487.pdf>

kontroli. Jāatzīmē arī tas, ka opozīcija pārņēma kontroli arī pār citām teritorijām Sīrijas ziemeļaustrumos. Tajā pašā laikā Asada valdība saņēma atbalstu no Irānas un Libānā bāzētā grupējuma Hezbollah un politisko atbalstu no Krievijas. Kā atbildes reakcija uz šādu atbalstu režīmam ASV, Turcija, kā arī dažas Eiropas un Arābu golfa valstis palielināja savu atbalstu Sīrijas opozīcijai.¹⁰⁴

Aprīlī izveidojusies Islāma valsts no al-Qaeda atliekām Irākā dažu mēnešu laikā ieguva kontroli pār Rietumu Sīriju un Austrumu Irāku. Jūnijā grupējums paziņoja kalifāta izveidi Sīrijā un Irākā, līdz ar ko tūkstošiem ārzemju kaujinieku ieradās Sīrijā un arī Irākā, lai pievienotos Islāma valstij.¹⁰⁵ Daudz lielāki ķīmisko ieroču uzbrukumi, ko veica Sīrijas valdība, notika 21. augustā Austrumu un Rietumu Goutā, kur arī tika izmantota zarīna gāze.¹⁰⁶ Laika posmā no 22. janvāra līdz 15. februārim norisinājās Otrās Ženēvas miera sarunas, kuru laikā netika panākti nekādi uzlabojumi attiecībā uz situācijas stabilizāciju Sīrijā, jo ANO īpašais sūtnis Sīrijā nespēja panākt vienošanos starp Asada režīmu un opozīcijas spēkiem.¹⁰⁷ 2014. gada 10. septembrī ASV izveidoja vairāku valstu vadītu antiterorisma koalīciju, lai cīnītos pret Islāma valsti Sīrijā un Irākā.¹⁰⁸ Līdz ar to Obama apgalvoja, ka tiks veikta sistemātiska gaisa uzbrukumu kampaņa pret Islāma valsti. Piecas dienas pēc šī paziņojuma ASV pirmo reizi kopš Sīrijas konflikta sākuma izdarīja gaisu uzbrukumu Sīrijā pret teroristisko organizāciju.¹⁰⁹

2015. gada 17. februārī ASV panāca vienošanos ar Turciju par Sīrijas nemiernieku apmācīšanu un apbruņošanu, lai tie varētu cīnīties pret ISIS. 21. maijā ISIS Pārņēma kontroli pār Palmiru.¹¹⁰ Tāpat šajā laika posmā Sīrijas valdība zaudēja kontroli pār daudzām teritorijām – opozīcijas spēki pārņēma savā kontrolē Idlibas pilsētu, kas atrodas Sīrijas ziemeļrietumos, kā arī tuvējās tās teritorijas. Savukārt Islāma valsts kaujinieki pārņēma kontroli pār centrālo Homas provinci, kamēr kurdu kaujinieki paplašināja savu teritoriālo kontroli gar Turcijas robežu.¹¹¹ 12. jūlijā pirmie ASV apmācītie nemiernieki šķērsoja

¹⁰⁴Turpat.

¹⁰⁵ Caris, C. C., Reynolds, S. (2014). *Middle East Security Report 22: ISIS Governance in Syria*. Izgūts no: http://www.understandingwar.org/sites/default/files/ISIS_Governance.pdf

¹⁰⁶Human Rights Watch. (2013). *Attacks on Ghouta. Analysis of Alleged Use of Chemical Weapons in Syria*. Izgūts no: <https://www.hrw.org/report/2013/09/10/attacks-ghouta/analysis-alleged-use-chemical-weapons-syria>

¹⁰⁷Staff and agencies. (2014). *Syria peace talks break up as UN envoy fails to end deadlock*. Izgūts no: <https://www.theguardian.com/world/2014/feb/15/syria-peace-talks-break-up-geneva>

¹⁰⁸U.S. Department of State. (2014). *The Global Coalition To Counter ISIS*. Izgūts no: <https://www.state.gov/s/seci/>

¹⁰⁹Zenko, M. (2015). *Your Official Mission Creep Timeline of the U.S. War in Syria*. Izgūts no: <http://foreignpolicy.com/2015/10/19/official-mission-creep-timeline-us-war-in-syria-obama-administration/>

¹¹⁰Human Rights First. (2016). *Syria Timeline 2011 – 2016*. Izgūts no: <http://www.humanrightsfirst.org/sites/default/files/HRF-Syria-timeline.pdf>

¹¹¹Humud, C. E., u.c. (2017). *Armed Conflict in Syria: Overview and U.S. Response*. Izgūts no: <https://fas.org/sgp/crs/mideast/RL33487.pdf>

Jordānijas robežu, lai cīnītos Sīrijā, tomēr šī operācija cieta lielu neveiksmi.¹¹² Vasaras laikā Krievija sāka ievest Sīrijā savu personālu, militāro aprīkojumu un kaujas lidmašīnas.¹¹³ 2015. gada 30. septembrī Krievija pieņēma lēmumu uzsākt intervenci Sīrijā.¹¹⁴

Kopumā, aplūkojot Sīrijas konfliktu un tā attīstību līdz Krievijas intervencei Sīrijā 2015. gada 30. septembrī, jāsecina, ka tas nav nedz konflikts, kura iemesli meklējami vienā faktorā, bet gan vairāku faktoru sajaukumā, nedz tāds, kura atrisinājums būtu rodams tuvākajā laikā tā sarežģītības dēļ. Tas saistāms ar to, ka konflikts jau sen nav vairs tikai un vienīgi par pašreizējā Sīrijas prezidenta Bašara al Asada nomaiņu, bet gan par to, kas no dažādajām opozīcijas grupām, tai skaitā Islāma valsts, kontrolēs valsts teritoriju. Tādējādi novērojams, ka konfliktā iesaistīti daudz dažādu aktieru – gan valsts iekšienē, gan no starptautiskās vides -, kas katrs cenšas virzīt savu rīcībpolitiku un mēģināt panākt sev vēlamu rezultātu valstī. Līdz ar to šis karš jau sen realitātē nav pat vairs par pašu Sīriju, bet gan par dažādajām idejām, ko pārstāv katra konfliktā iesaistītā puse, tostarp, Krievija, uz ko arī šis bakalaura darbs vērš uzmanību.

¹¹²Zenko, M. (2015). *Your Official Mission Creep Timeline of the U.S. War in Syria*. Izgūts no: <http://foreignpolicy.com/2015/10/19/official-mission-creep-timeline-us-war-in-syria-obama-administration/>

¹¹³Humud, C. E., u.c. (2017). *Armed Conflict in Syria: Overview and U.S. Response*. Izgūts no: <https://fas.org/sgp/crs/mideast/RL33487.pdf>

¹¹⁴ BBC News. (2015). *Russia joins war in Syria: Five key points*. Izgūts no: <http://www.bbc.com/news/world-middle-east-34416519>

5. KRIEVIJAS INTERVENČES SĪRIJĀ SKAIDROJUMS

Jau kopš paša Sīrijas konflikta sākuma Krievija aktīvi nostājās Sīrijas prezidenta Bašara al Asada pusē, dažādi cenšoties palīdzēt režīmam un to aizstāvēt starptautiskajā arēnā. Tomēr līdz 2015. gada 30. septembrim, kad Krievija uzsāka gaisa uzlidojumus Sīrijā, šie pasākumi bija pārsvarā diplomātiski.

Šajā nodaļā tiks skaidroti iemesli, kāpēc Krievija izlēma veikt intervenci Sīrijā no konstruktīvisma pieejas, nevis turpināt diplomātiski atbalstīt Bašara al Asada režīmu. Kā jau tika norādīts sadaļā par Krievijas ārpolitikas dokumentu un augstāko amatpersonu runu analīzi, Krievija sevi skata kā lielvaru, atbildīgu starptautisko attiecību dalībnieci un kā suverenitātes koncepta aizstāvi. Līdz ar to, izejot no šīm identitātēm, kādas sev piedēvē Krievija, tiks mēģināts saprast, kā tas izpaužas Sīrijas gadījumā.

5.1. Krievijas kā lielvara

Kā jau iepriekš tika noskaidrots, lai identitāte būtu pilnīga, nepietiek vien ar to, ka valsts vai kāds cits aktieris sevi apzinās noteiktā lomā, ir vajadzīgs arī tas, lai citi to pieņemtu un skatītu aktiera iedomātajā identitātes lomā. Līdz ar to problēma rodas brīdī, kad šie paša un cita skatījumi atšķiras.

Krievija sevi redz kā lielvaru, taču citas starptautiskās sistēmas dalībnieces to skata tikai kā reģionālo lielvaru, ne pasaules. Līdz ar to rodas jautājums par to, kas aktierim jādara. Kā viena opcija ir pieņemt lomu, kādu tam piešķir Citi, proti, kādu Krieviju skata pārējā starptautiskā sabiedrība – kā reģionālu lielvaru, un attiecīgi tā arī uzvesties, tādējādi reflektējot un atspoguļojot to, kā tā izskatās no malas. Tomēr šis nav tas gadījums – Krievija nevēlas pieņemt to, kā to redz citi. Kā otrs variants, ko Krievija piekopj pašlaik, ir mēģinājumi pārliecināt citus pieņemt tās identitāti kā lielvarai, respektīvi, skatīt to tā, kā pati Krievija sevi skata.

Krievijas vēlmi tikt atzītai un skatītai kā lielvarai var atrast jau diezgan senā pagātnē. Tā, piemēram, 2005. gadā Vladimirs Putins PSRS sabrukumu nosauca par 20. gadsimta lielāko traģēdiju¹¹⁵, tādējādi norādīdams uz to, ka Krievija ilgojas pēc lielvaras statusa, pēc tādas pozīcijas un statusa starptautiskajās attiecībās, kur tā vismaz daļēji diktē noteikumus pārējai pasaulei un pret kuru citi izturas ar cieņu un respektu, kā arī pret kuru pārējā pasaule neuzdrošinātos celt lielas pretenzijas pret tās darbībām starptautiskās sistēmas ietvaros. Tāpat

¹¹⁵BBC News. (2005). *Putin deplores collapse of USSR*. Izgūts no: <http://news.bbc.co.uk/2/hi/4480745.stm>

šis citāts savā ziņā norāda uz lielo nostalgiju, kāda valda Krievijas valstiskajā apziņā un tajā, ka tā nekad nav atteikusies no sevis identificēšanas kā lielvarai, attiecīgi gaidāma piemērotu brīdi, lai sevi arī pārējai starptautiskajai sabiedrībai pierādītu kā tādu.

Sīrijas gadījumā svarīgi pieminēt arī nošķirumu starp ienaidniekiem.. Lai gan Aukstais karš beidzās, sabrūkot PSRS, un bija lielas gaidas par to, ka tā mantiniece Krievija virzīsies demokrātiskā virzienā, tā gluži nenotika. Krievija, gluži kā PSRS Aukstā kara laikā, ASV uztver kā savu ienaidnieku, kas atspoguļojas arī jau iepriekš izanalizētajos Krievijas ārpolitikas dokumentos un runās, kur vairākkārtīgi norādīts uz to, ka tieši ASV ir vainojama pie problēmām, kas skar pasauli un ka tā ir uzurpējusi varu visā pasaulē, esot hegemonam. Līdz ar to arī tās bieži vien nonāk pretējās pusēs dažādos globālos jautājumos, jo, atzīstot otru par ienaidnieku, tas paredz to, ka ieņems pretēju pozīciju, nekā to darījis ienaidnieks. Arī šajā Sīrijas konfliktā jau no paša tā sākuma Krievija visos ANO Drošības Padomes balsojumos izmantojusi savas veto tiesības¹¹⁶, tādējādi padarot neiespējamu rezolūciju un jebkādu starptautisku stingrāku mēru pieņemšanu pret Bašara al Asada režīmu. Tāpat jau ar šiem balsojumiem vien Krievija centās pierādīt to, ka spēj bloķēt un paralizēt ANO darbību, kas mērķēta uz stingras atbildes došanu Sīrijas valdībai, tādējādi cenšoties parādīt, ka ir lielvara un ka tā jāņem vērā.

Tāpat Krievija grib savā veidā rehabilitēties pēc Ukrainas, kur tai līdz galam neizdevās īstenot savas ieceres – izveidot tā saucamo Krievu pasauli, pārņemot visu Austrumukrainu.¹¹⁷ Lai gan Krievija anektēja Krimu, eksalēja situāciju Austrumukrainā, tādējādi pārējai pasaulei signalizējot to, ka Krieviju nedrīkst neņemt vērā un ka ar to jārēķinās, kā arī to, ka Krievija rīkojas kā lielvara, attiecīgi darot to, ko un kā vēlas, signāls nerasniedza cerēto rezultātu. Gan Eiropas Savienības dalībvalstis, gan ASV, kas abi skatāmi kā nozīmīgie citi, nevēlējās akceptēt šo Krievijas pieteikto pretenziju uz lielvaru un attiecīgi cenšoties Krievijai uzspiest savu skatījumu par to, kā tie redz šo valsti - ,proti, kā reģionālo spēlētāju, kas rupji pārkāpj vispārēji atzītās starptautiskās tiesības un normas. Lai uzspiestu šo identitāti, Krievijai nepieciešams pierādīt to, ka joprojām ir spēcīgs spēlētājs. Līdz ar to Krievija intervenci Sīrijā skatīja kā jaunu veidu, kur sevi pierādīt kā lielvaru, kā tādu, bez kuras dalības situācijas atrisinājums nav iespējams.

Tomēr jāuzsver, ka Krievijas intervencei Sīrijā no lielvaras identitātes skatu punkta tieši ir maz sakara ar pašu Sīriju kā tādu, bet gan ar Krievijas attiecībām ar Rietumiem. Sīrija tiek skatīta kā Krievijas mēģinājums atgriezties pasaules lielvaru vidū. ANO Ģenerālās Asamblejas sesijā Vladimirs Putins pirmo reizi divu gadu laikā tikās ar ASV prezidentu

¹¹⁶ United Nations. (2017). *Security Council – Quick Links*. Izgūts no: <http://research.un.org/en/docs/sc/quick>

Baraku Obamu, tādējādi norādot uz to, ka Krievijas nostāja Rietumiem ir svarīga šajā konfliktā. Tāpat jāatzīmē arī tas, ka Putins puda uzskatu par to, ka bez Krievijas līdzdalības nav iespējams atrisināt globālas problēmas, vienalga, vai Rietumiem tas patīk, vai arī nepatīk.¹¹⁸ Līdz ar to parādās tas, ka Putins uzskata, ka Sīrijas konflikta gadījumā tieši Krievija ir tā valsts, kas spēs konfliktu atrisināt, tādējādi norādīdams uz, viņaprāt neapšaubāmo Krievijas lielvaras statusu un cenzdamies to pierādīt arī praksē.

Tāpat arī ASV rīcībpolitikas veidotāji uzsver, ka viens no iemesliem, kāpēc Krievija iesaistījās Sīrijas konfliktā, bija mēģinājums palielināt savu reģionālo ietekmi, kā arī savā veidā pazemot ASV prezidentu Baraku Obamu tā rīcībpolitikas Tuvajos Austrumos dēļ. Tāpat Obama gan norādījis, ka Krievija rīkojas izmisuma vadīta un ka Krievija smagi cietīs no iejaukšanās šajā konfliktā.¹¹⁹ Līdz ar to jāsecina, ka ASV negrasās akceptēt Krievijas kā lielvaras identitāti, bet gan to turpina skatīt kā reģionālu spēlētāju.

Tā, piemēram, Krievijas vēstnieks ANO Vitālijs Čurkins norādījis, ka tas bijis sava veida goda jautājums Krievijai iestāties par saviem draugiem, tāpat norādīdams uz to, ka Krievija ir daudz lojālāka par citām valstīm, kā arī to, ka šī lojalitāte ir starptautiski atzīta.¹²⁰ Tāpat jānorāda arī uz jau iepriekš aplūkoto ienaidnieku un draugu identitātes nozīmi, proti, ASV kā Krievijas identificētā ienaidniece pameta un neatbalstīja Ēģiptes prezidentu Mubaraku, kas līdz revolūcijai bija ASV sabiedrotais, kamēr Krievija daudz sarežģītākā politiskā un militārā situācijā palīdz savam sabiedrotajam – Asadam.¹²¹ Saistībā ar lielvaras statusu nepieciešams piezīmēt to, ka kā lielvarai tai nepieciešams aizstāvēt savus sabiedrotos, ko šajā gadījumā tā arī darīja.¹²² Līdz ar to tiek skaidri norādīts uz to, ka uz ASV reģiona valstis nevar paļauties, jo situācijās, kad tai vairs nebūs izdevīgi atbalstīt kādu pie varas esošo līderi, ko līdz šim tā atbalstījusi, tā to diskreditēs un nostāsies pretējā pusē. Savukārt Krievija skaidri un gaiši parāda to, ka tā pilda savas saistības un ka uz to var paļauties, jo tā nepamet savus sabiedrotos, bet gan tos aizstāv.

Tāpat kā vēl viens iemesls šīs identitātes apstiprināšanai jāmin tas, ka Krievija jau 2011. gadā, sākoties konfliktam, nostājās Asada pusē, apgalvodams, ka režīmam jā saglabā vara. Līdz ar to situācijā, kur realitātē Asada režīms cieš milzīgas teritoriālās sakāves un zaudē kontroli pār valsti, tas rada sliktu priekšstatu par Krieviju, attiecīgi, ka arī tā ir vāja un

¹¹⁸ The Economist. (2015). *Why Russia is an ally of Assad*. Izgūts no: <http://www.economist.com/blogs/economist-explains/2015/09/economist-explains-22>

¹¹⁹ Lynch, C. (2015). *Why Putin Is So Committed to Keeping Assad in Power*. Izgūts no: <http://foreignpolicy.com/2015/10/07/putins-russia-is-wedded-to-bashar-al-assad-syria-moscow/>

¹²⁰ Turpat.

¹²¹ Pakhomov, N. (2015). *What Does Russia Really Want in Syria?* Izgūts no: <http://nationalinterest.org/feature/what-does-russia-really-want-syria-14375>

¹²² Fisher, M. (2016). *In Syrian War, Russia Has Yet to Fulfill Superpower Ambitions*. Izgūts no: https://www.nytimes.com/2016/09/25/world/middleeast/russia-syria-ambitions.html?_r=0

ka ar lielvaru tai nav nekādas saistības. Līdz ar to Krievijai bija nepieciešams uzsākt intervenci, lai ne tikai nosargātu režīma kontroli pār valsti, bet gan galvenokārt, lai saglabātu savu godu un lai tā netiktu skatīta kā zaudētāja, bet gan uzvarētāja, kas tādējādi nozīmētu arī sava veida atgriešanos lielvaras statusā. Arī Kremlim labvēlīgais žurnālists Fjodors Lukjanovs norādījis, ka Krievijai nav daudz iespēju Tuvajos Austrumos un ka Krievijas ietekme palielinās, samazinoties ASV ietekmei.¹²³ Līdz ar to Sīrija kalpoja kā liela izdevība Krievijai sevi pierādīt kā lielvarai, ņemot vērā to, ka ASV šajā konfliktā vairākkārtīgi bija izgāzusies, mēģinot panākt kādu progresu konflikta atrisināšanai, kā arī tā jau bija novājināta un nogurusi no cīņas Sīrijā.

Tāpat jāuzsver arī tas, ka Arābu pavasara laikā Maskava zaudēja savu ietekmi Tuvajos Austrumos, kamēr ASV sāka atgūties no Irākas un attiecīgi palielināt savu klātbūtni reģionā.¹²⁴ Līdz ar to secināms tas, ka Krievijas ietekme šajā reģionā bijusi salīdzinoši maza, bet, lai praktiski tā varētu tikt skatīta kā lielvara, kā zināms, nepieciešams tas, lai tā būtu ietekmīga visā pasaulē, kas Krievijai attiecīgi iztrūkst. Tādējādi kārtējo reizi apstiprinās jau iepriekš minētais par to, ka Krievija ar savu militāro intervenci Sīrijā cenšas lauzt pastāvošo kārtību un situāciju Tuvajos Austrumos, kur līdz šim pārsvarā dominējusi ASV un kur Krievija līdz šim nav bijusi tik ļoti iesaistīta.

Tai pat laikā svarīgi atzīmēt, ka jau kopš paša konflikta sākuma Krievija izmantojusi savas veto tiesības visos ANO Drošības Padomes balsojumos par rezolūcijām, kas saistītas ar stingrāku mēru pieņemšanu pret Sīriju un tās režīmu.¹²⁵ Tādējādi jau no paša sākuma Krievija sevi pasniegusi kā valsti bez kuras situāciju Sīrijā atrisināt nav iespējams un ka tās viedoklis un pozīcija ir jāņem vērā. Ar šādu rīcību Krievija paralizēja jebkādu starptautisku reakciju un stingru lēmumu pieņemšanu attiecībā uz Asada režīmu, kas savukārt norāda uz to, ka Krievija praksē pierāda to, ka tā ir nozīmīgs globāls spēlētājs. Tomēr, ar šādu, veto uzlikšanu, vien nepietiek, lai citi to atzītu par lielvaru, līdz ar to bija nepieciešami stingrāki un noteiktāki lēmumi attiecībā uz Sīrijas konfliktu, kas attiecīgi rezultējās ar Krievijas intervenci Sīrijā.

Ziemeļatlantijas līguma organizācijas ģenerālsēkretāra vietnieks Aleksandrs Veršbovs norādījis, ka Krievijas ekonomika cieš gan no sankcijām un naftas cenu krišanās, gan arī no nespējas mainīt valsts ekonomiku, kā rezultātā Krievijas sabiedrība ir tās norietā, līdz ar ko vienīgais veids, kā Krievijai parādīt savu varu pasaulē ir caur militārā spēka izmantošanu.¹²⁶

¹²³ Ioffe, J. (2015). *Russia's Game Plan in Syria Is Simple*. Izgūts no: <http://foreignpolicy.com/2015/09/25/russias-game-plan-in-syria-is-simple-putin-assad/>

¹²⁴ Ioffe, J. (2015). *Russia's Game Plan in Syria Is Simple*. Izgūts no: <http://foreignpolicy.com/2015/09/25/russias-game-plan-in-syria-is-simple-putin-assad/>

¹²⁵ United Nations. (2017). *Security Council – Quick Links*. Izgūts no: <http://research.un.org/en/docs/sc/quick>

¹²⁶ *The Russian Intervention in Syria*. Izgūts no: <https://www.foreignaffairs.com/audios/2015-10-18/russian-intervention-syria>

Tādējādi skaidri iezīmējas arī tas, ka pašai Krievijai šī lielvaras identitātes pierādīšana ir būtiski svarīga ne tikai attiecībā pret citiem un to, lai starptautiskā sabiedrība to tā arī attiecīgi pieņemtu, bet arī, lai parādītu Krievijas iekšējai sabiedrībai ar praktisku darbību to, ka Krievija ir varena un spēcīga valsts. Tāpat no Veršbova teiktā izriet tas, ka Krievija to, ka ir spēcīga, vai to, lai tā, pēc Krievijas ieskatiem, tiktu atzīta par lielvaru, var pierādīt tikai un vienīgi caur militāru darbību, ko tā arī šobrīd ar savu intervenci Sīrijā arī cenšas panākt.

Kopumā aplūkojot to, kā Krievijas militārā iesaistīšanās Sīrijas konfliktā var tikt skaidrota no Krievijas lielvaras identitātes, jāsecina, ka tās mērķis bija šo identitāti pierādīt nozīmīgajiem citiem, norādot uz to, ka bez Krievijas šo konfliktu nav iespējams atrisināt. Tāpat Krievijai šī interence bija nepieciešama, lai atgūpts no apkaunojuma, ko tā piedzīvoja Ukrainā.

5.2. Krievija kā sadarbības partnere

Šī apakšnodaļa daļēji saistīta ar iepriekšējo apakšnodaļu, kur Krievijas interence Sīrijā tika skatīta, izejot no Krievijas kā suverenitātes koncepta aizstāves lomas. Tas saistīts ar to, ka Krievija šajā konfliktā, kā jau tika noskaidrots, atbalsta tieši Sīrijā pie varas esošo režīmu ar prezidentu Bašaru al Asadu, pirmkārt, kas savukārt paudis uzskatu, ka visi, kas atrodas režīma opozīcijā, ir skatāmi kā teroristi. Līdz ar to parādās saikne starp suverenitātes aizstāvēšanu un cīņu pret terorismu.

Jau Ārpolitikas dokumentu un augstāko amatpersonu runu analīzē vairākkārtēji tika uzsvērti Krievijas vēlme sadarboties ar citām valstīm un organizācijām (skatīt 3.2. apakšnodaļu par Krievijas ārpolitikas dokumentu un valsts augstāko amatpersonu diskursa analīzi), lai risinātu dažādas reģionāla un globāla rakstura problēmas, tai skaitā cīņu pret terorismu.

Krievija mēģina sevi pozicionēt kā valsti (skatīt 3. nodaļu), kas iekļaujas esošajā starptautiskajā sistēmā un kas cenšas sekot tajā valdošajiem noteikumiem un normām, kā arī kā valsts, kas cenšas šos principus nosargāt. Tādējādi tā mēģina iederēties, netikt izolēta no apkārtējās pasaules, bet gan būt daļa no tās. Sīrijas gadījumā Krievija cenšas sevi pozicionēt kā sadarbības partneri cīņā pret terorismu.

Krievija uzsver to, ka līdzšinējie mēģinājumi veidot koalīcijas, kas spētu efektīvi cīnīties pret terorismu Sīrijā, nav bijušas pietiekami efektīvas. Tāpēc Krievija aicina uz plašāku koalīciju, ciešāk iekļaujot Arābu valstis, padarot tās par galvenajiem spēlētājiem.¹²⁷

¹²⁷ President of Russia. (2015). *70th session of the UN General Assembly*. Izgūts no: <http://en.kremlin.ru/events/president/news/50385>

Jāatzīmē arī tas, ka mēģinājumi gāzt Asada režīmu var novest pie daudz neprognozējamākām sekām, kas var būt daudz postošākas par tām, kas iespējamās, pie varas paliekot šim režīmam. Krievija uzsver, ka nepieciešams sadarboties ar Sīrijas režīmu, jo tikai tādā veidā iespējams apturēt terorismu.

Svarīgi pieminēt arī to, ka pēc 11. septembra terorakta ASV, kā rezultātā Džordžs Bušs pieteica globālo karu pret terorismu, Krievijas prezidents Vladimirs Putins norādīja, ka tas, kas notika ASV, skatāms kā izaicinājums visai civilizētajai pasaulei, kā arī pauda atbalstu ASV vadītajai pret terorisma koalīcijai.¹²⁸ Līdz ar to skatāms tas, ka Krievija jau ilgstoši bijusi kā sadarbības partnere cīņā pret terorismu, tikai šajos gadījumos tā nekad nav spēlējusi galveno lomu, bet gan bijusi tikai kā koalīcijas sastāvdaļa. Sīrijas gadījumā Krievija saredz lielisku iespēju tieši sevi pieteikt kā galveno spēlētāju un koalīcijas vadītāju.

Atgriežoties pie Sīrijas konflikta un terorisma, Krievijas vēstnieks Lielbritānijā norādījis, ka Rietumu vadītā koalīcija cīņā pret terorismu Sīrijā darbojas jau vairākus gadus, atbalstot mēreno opozīciju pret radikāļiem. Tomēr kā redzams, situācija tāpēc Sīrijā nav uzlabojusies, vēl jo vairāk – tā ir būtiski pasliktinājusies. Tāpat Krievija uzsver arī to, ka tieši Rietumi ir atbildīgi par Islāma valsts rašanos un tā, kas šobrīd notiek Sīrijā. Tāpat vēstnieks apgalvo, ka Krievija iesaistījies konfliktā, lai valsti atbrīvotu no teroristiem un radītu apstākļus, lai konflikts tiktu atrisināts.¹²⁹

Informācijas aģentūras “Rossija segodņa” ģenerāldirektors Dmitrijs Kiseļovs salīdzinājis Islāma valsti ar Hitleru un uzsvēris to, ka Krievija kārtējo reizi glābj Eiropu no barbarisma un verdzības.¹³⁰ Līdz ar to netieši tiek norādīts uz to, ka Krievija ir vienīgā valsts, kas var atrisināt situāciju ar terorismu Sīrijā, to apturot un nepieļaujot to, ka teroristi savu darbības teritoriju paplašina Eiropas virzienā.

Atšķirībā no Rietumiem, kas, kā jau iepriekš minēts, sadarbojas ar mēreno Sīrijas opozīciju konfliktā un to attiecīgi arī atbalsta, Krievija uzsver to, ka šādu mēreno opozicionāru Sīrijas konfliktā nemaz nav. Līdz ar to Krievijas skatījumā nepastāv labie un sliktie opozicionāri, bet gan tie visi tiek saistīti ar terorismu, tādējādi uzsverot to, ka konfliktā nepieciešams atbalstīt valstī pie varas esošo režīmu. Rietumu valstis šajā gadījumā, no Krievijas skatu punkta, apzināti vai neapzināti atbalsta terorismu, tādējādi vēl vairāk apdraudot situāciju Sīrijā un konflikta noregulēšanas iespējamību. Tāpat tiek norādīts uz to,

¹²⁸ Notte, H. (2017). *Russia in Chechnya and Syria: Pursuit of Strategic Goals*. Izgūts no: <http://www.mepc.org/russia-chechnya-and-syria-pursuit-strategic-goals>

¹²⁹ Yakovenko, A. (2016). *Russia went to Syria to fight terrorists. We are succeeding*. Izgūts no: <https://www.theguardian.com/commentisfree/2016/oct/15/syria-russian-ambassador-aleppo-isis>

¹³⁰ Notte, H. (2017). *Russia in Chechnya and Syria: Pursuit of Strategic Goals*. Izgūts no: <http://www.mepc.org/russia-chechnya-and-syria-pursuit-strategic-goals>

ka Asads un kurdu kaujinieki ir vienīgie, kas reāli cīnās pret teroristiem.¹³¹ Tādējādi netieši tiek pausts uzskats par to, ka ASV vadītā pretterorisma koalīcija realitātē nemaz necīnās pret Islāma valsts teroristisko organizāciju, jo atsakās sadarboties ar Sīrijas valdību.

Līdz ar to Krievijas skatījumā vienīgais veids, kā atrisināt un izbeigt terorismu, kas tiek veikts Sīrijā un kas izplešas tālu aiz tās robežām, tai skaitā Eiropā, ir sadarbošanās ar Sīrijas valdību.

Krievijas prezidents Vladimirs Putins norādījis, ka Krievija vienmēr iestājusies pret terorismu jebkādās tā formās un izpausmēs. Tā, piemēram, Krievija nodrošina tehnisko palīdzību Irākai, Sīrijai, kā arī citām reģiona valstīm, kas savās valsts teritorijās cīnās pret teroristiskajām organizācijām un grupējumiem. Līdz ar to tas, ka Rietumi atsakās sadarboties ar Sīrijas prezidentu Bašaru al Asadu.¹³²

Līdz ar to, aplūkojot Krievijas identitāti kā sadarbības partnerei cīņā pret terorismu, jāsecina, ka šī identitāte lielākoties balstās uzskatā par to, ka beidzot Krievija redz sev iespēju būt kā līdere vadot koalīciju pret terorismu, jo sevi redz kā vienīgo valsti, kas spēj to apturēt. Tomēr līdz ar šo iezīmējas interesanta nianse, proti, tas, ka Krievija sevi redz kā līderi, kas netieši tādējādi norāda arī uz vēlmi pildīt lielvaras lomu.

5.3. Krievija kā suverenitātes koncepta aizstāve

Kā vēl viena lomu identitāte, kas parādās Krievijas ārpolitikas diskursa analīzē un caur kuru šajā apakšnodaļā tiks skaidrota Krievijas intervence Sīrijā, ir Krievija kā suverenitātes koncepta aizstāve. Lai gan šāda lomas identitāte objektīvi raugoties liekas ne tikai nepiemērota, bet arī pilnīgi pretēja tam, ko Krievija realizējusi praksē gadu gaitā, sākot ar 2008. gada karadarbību Gruzijas Dienvidosetijas un Abhāzijas teritorijās, beidzot ar Krimas aneksiju un situācijas eskalāciju Austrumukrainā, tādējādi pārkāpjot citu valstu suverenitāti un starptautiskās normas, šajā gadījumā svarīgi aplūkot, kā sevi identificē pati Krievija un kā to attiecīgi cenšas pierādīt nozīmīgajiem Citiem, lai tie šo lomas identitāti atzītu par spēkā esošu. Tāpat jāpiemin arī tas, ka valstīm ir vairākas lomu identitātes, kur attiecīgās konkrētās situācijās var nebūt vienlīdz liela nozīme – kāda lomu identitāte var būt noteicošāka pār citām. Attiecīgi gan Gruzijas, gan Ukrainas gadījumos, lai gan Krievija sevi it īpaši Ukrainas gadījumā pozicionē kā suverenitātes koncepta aizstāvi, mēģinot pasargāt savas robežas no

¹³¹ President of Russia. (2015). *70th session of the UN General Assembly*. Izgūts no: <http://en.kremlin.ru/events/president/news/50385>

¹³² President of Russia. (2015). *70th session of the UN General Assembly*. Izgūts no: <http://en.kremlin.ru/events/president/news/50385>

Rietumu tuvināšanās Krievijas robežām, kas tādējādi apdraud Krievijas teritoriālo integritāti un suverenitāti.¹³³ Tāpat abos gadījumos dominēja tautiešu aizstāves loma, kā Krievija attiecīgi attaisnoja savu rīcību, kā arī vēlme nosargāt savu reģionālās lielvaras lomas identitāti un nepieļaut, lai Citi piespiež tai to mainīt.

Atgriežoties pie Krievijas kā suverenitātes koncepta aizstāves un to, kā tā izpaudās Sīrijas gadījumā, nepieciešams pieminēt to, ka šī militārā intervence savā veidā skatāma kā institucionalizēta, kas saistāms ar to, ka militāru palīdzību režīma aizstāvēšanai lūdza valsts valdība, kas skatīta kā leģitīma un kas pārstāvēta gan ANO, gan citās starptautiskajās organizācijās. Tāpat svarīgi atzīmēt to, ka, lai gan Krievija, veicot pirmo uzbrukumu, neuzbruka tieši Islāma valsts pozīcijām, bet gan Rietumu atbalstītajām opozīcijas pozīcijām, tas nenonāk nekādās pretrunās ar režīma aizstāvēšanu un suverenitātes sargāšanu, jo Krievija dara tieši to, ko tai lūdza Sīrijas valdība – aizstāvēt režīmu, kas attiecīgi nozīmē tā aizstāvēšanu no jebkādiem tā esošiem un iespējamajiem apdraudējumiem.¹³⁴ Līdz ar to iezīmējas tas, ka Krievijas skatījumā tieši tā darbojas kā atbildīgs starptautiskās sistēmas aktieris, kas ievēro starptautiskās tiesības un normas, kamēr Rietumi tās rupji pārkāpj, mēģinot gāzt leģitīmi ievēlētu citas valsts valdību un atbalstot režīma maiņu un tā opozīciju.

Svarīgi norādīt arī uz atšķirīgajām Krievijas un Rietumu izpratnēm par suverenitātes principu, kā arī neiejaukšanos citu valstu iekšējās lietās un to, ko tas praktiski nozīmē. Krievija ir noraizējusies par to, ka pašreizējā pasaules kārtībā šis suverenitātes princips vairs netiek respektēts. Tā, piemēram, tiek norādīts uz to, ka Rietumi arvien vairāk tuvinājas Krievijas robežām, iznīcina autokrātiskus režīmus vai arī panāk to, lai tie kļūtu draudzīgāki Rietumiem.¹³⁵

Saistībā ar suverenitātes konceptu Krievija to pārsvarā vienmēr mērķējusi uz sevi, proti, norādot uz to, ka kā vissvarīgākā vērtība ir valsts suverenitāte un neatkarība¹³⁶, tā netieši norādījusi uz to, ka citas valstis nedrīkst jaukties Krievijas iekšpolitikā, jo tā neskar nevienu citu, kā tikai un vienīgi pašu Krieviju un tās iedzīvotājus. Un, lai gan teorētiski tā apgalvoja, ka jāievēro katras valsts suverenitāte, praksē tā to attiecināja tikai uz sevi. Tomēr Sīrijas konflikta gadījums parāda to, ka Krievija šo suverenitātes konceptu praksē piemēro arī

¹³³The Economist. (2015). *What Russia wants From cold war to hot war*. Izgūts no: <http://www.economist.com/news/briefing/21643220-russias-aggression-ukraine-part-broader-and-more-dangerous-confrontation>

¹³⁴Inozemtsev, V. L. (2015). *Putin's aim is clear: to restore the principle of sovereignty to international affairs*. Izgūts no: <http://www.independent.co.uk/voices/putin-s-aim-is-clear-to-restore-the-principle-of-sovereignty-to-international-affairs-a6698221.html>

¹³⁵Turpat.

¹³⁶Zevelev, I. (2016). *Russian National Identity and Foreign Policy*. Izgūts no: https://csis-prod.s3.amazonaws.com/s3fs-public/publication/161208_Zevelev_RussianNationalIdentity_Web.pdf

citai valstij, tādējādi cenšoties parādīt starptautiskajai sabiedrībai to, ka tai rūp suverenitāte un citu valstu integritāte.

Lai gan pati Krievija arī veikusi militāro intervenci šajā valstī, Krievija to skaidro caur to, ka Sīrijas prezidents Bašars al Asads lūdza Krievijas palīdzību šajā konfliktā, kur valdība guva ievērojamus teritoriālos un politiskos zaudējumus. Līdz ar to intervence skaidrojama ar palīdzību suverēnai valstij, kuras integritāti cenšas graut režīma oponenti, kā arī Rietumi, iejaucoties citas valsts iekšējās lietās. Tādējādi intervence ir tikai un vienīgi ar mērķi pasargāt legītīmo Sīrijas varu, kas savam sabiedrotajam lūgusi palīdzību.

Arī attiecībā uz to, ka Krievija pārdod Sīrijai ieročus, un to, ka tāpēc tā varētu būt ieinteresēta šajā konfliktā, Krievija norādījusi, ka Sīrijai tiek piegādāti tikai un vienīgi defensīvie ieroči un ka tas ir loģiski, ka Sīrijai ir nepieciešamas legītīmas defensīvās spējas pastāvošo draudu dēļ. Tāpat Sergejs Lavrovs norādīja uz to, ikvienai valstij ir tiesības uz šādu spēju esamību un ka Sīrija nav un nevar būt nekāds izņēmums. Tajā pašā laikā būtu nepieciešams palūkoties uz to, kas notiek režīma opozīcijas pusē, kas tiek apbruņota ar ofensīvajiem ieročiem.¹³⁷ Līdz ar to Krievija uzskata, ka

Svarīgi pieminēt arī to, ka Sīrija ir Krievijas sabiedrotais jau kopš Padomju Savienības laikiem, kas attiecīgi norāda uz to, ka abas valstis saista vēsturiskās saites un konteksts, un kur Sīriju identitātes sakarā var skatīt kā “draugu”. Aukstā kara laikā tieši Padomju Savienība bija tā, kas nodrošināja lielāko palīdzības daļu, kas bija nepieciešama Sīrijai, lai tā kā valsts spētu veiksmīgi funkcionēt. Lai gan pēc Aukstā kara beigām un Padomju Savienības sabrukuma Krievijas un Sīrijas attiecības nedaudz pasliktinājās, tās joprojām viena otru identificēja kā savu sabiedroto. Attiecības starp valstīm uzlabojās 2003. gadā ASV intervences Irākā rezultātā, kad Sīrija sāka justies apdraudēta no ASV puses.¹³⁸

Izejot no pieņēmuma par to, ka Sīrija tiek skatīta kā “draugs”, daļēji arī izriet nepieciešamība to aizstāvēt. Tā, piemēram, 2000. gadā, mirstot Sīrijas ilggadējam prezidentam Hafezam al Asadam, Krievijas nesēn ievēlētais prezidents Vladimirs Putins jaunajam valsts līderim Bašaram al Asadam, izteikdams līdzjūtību, norādīja, ka viņa tēvs bijis viens no izcilākajiem mūsdienu pasaules līderiem, kā arī viņu raksturoja kā Krievijas draugu.¹³⁹ Tādējādi parādās zināmas personiskās saites starp abu valstu līderiem, kas vēl vairāk uzsver abu valstu draudzīgās attiecības.

¹³⁷ Glasser, S. B. (2013). *“The Law of Politics” According to Sergei Lavrov*. Izgūts no: <http://foreignpolicy.com/2013/04/29/the-law-of-politics-according-to-sergei-lavrov/>

¹³⁸ Gvosdev, N. K., Marsh, C. (2014). *Russian Foreign Policy: Interests, Vectors, and Sectors*. Los Angeles: SAGE Publications, Inc. 315.lpp.

¹³⁹ Sevim, T., Ozel, M.V. (2013). *Rethinking Russian Mission in Syria*. Izgūts no: <http://paperity.org/p/59119018/rethinking-russian-mission-in-syria>

Tāpat 2013. gadā pēc tam, kad Sīrijas valdība bija pielietojusi ķīmiskos ieročus pret opozicionāriem, Krievija brīdināja ASV, lai tā nespertu nekādus militārus soļus pret Sīrijas valdību, pretējā gadījumā Krievija atbildi parādā nepalikšot.¹⁴⁰

Tāpat Krievija norāda arī uz citu lietu, kas parādās Rietumu retorikā. Proti, Krievija par savu mērķi noteikusi izbeigt karadarbību valstī. Taču Rietumi apgalvo, ka sadarbosies ar Krieviju tikai gadījumā, ja Asads atkāpsies no amata. Līdz ar to Krievijas skatījumā Rietumu galvenā prioritāte nav vis konflikta atrisināšana, bet gan režīma maiņa Sīrijā.¹⁴¹ Tādējādi Krievija ir vienīgā valsts, kuru patiesi interesē starptautisko tiesību un normu ievērošana, Sīrijas tautas vēlmes un tās lēmumu akceptēšana, kas izpaužas neiejaucoties valsts un sabiedrības iekšējās lietās.

Šajā kontekstā svarīgi pieminēt arī atsauci uz ANO 2005. gadā pieņemto rezolūciju par pienākumu aizsargāt. Tā paredz intervences nepieciešamību citā suverēnā valstī, kas īsteno genocīdu, kara noziegumus, etnisko tīrīšanu, kā arī noziegumus vērstus pret cilvēci. Attiecīgi intervence tādējādi attaisnojama gadījumos, kad valsts nav spējīga vai arī nevēlas pildīt savus suverēna pienākumus. Tomēr, lai šāda intervence tiktu atzīta par leģitīmu, nepieciešams ANO Drošības Padomes balsojums par spēja pielietošanu.¹⁴² Līdz ar to šajā gadījumā Krievija ASV vadīto koalīciju un tās intervenci Sīrijā skata kā neleģitīmu, jo tā apgājusi ANO Drošības Padomi, pilnībā ignorējot to, ko tā lēmusi.

Krievija, ANO Drošības Padomē balsojot pret rezolūcijām, kas skar situāciju Sīrijā, kuras tādējādi nevarēja pieņemt, centās aizsargāt suverēnu valsti no Rietumu iebrucējiem, kas savu savtīgu motīvu vadīti, centās iedarbināt rezolūciju par pienākumu aizsargāt. Tā, piemēram, Krievijas Ārlietu ministrs Sergejs Lavrovs norādījis, ka ir nepieņemami pieņemt to, ka pienākuma aizsargāt konceptam jātiek universāli piemērotam visos gadījumos, kad cilvēki nav apmierināti ar valstī esošo varu un kad no valdības puses tiek izmantots spēks pret protestiem ar mērķi atjaunot valstī kārtību.¹⁴³ Līdz ar to Rietumu intervence Sīrijā skatāma kā pilnībā neleģitīma, jo nav bijis ANO Drošības Padomes lēmums par spēka izmantošanu. Krievijas iejaukšanās savukārt tiek skatīta kā pilnībā leģitīma, jo Sīrijas valdība oficiāli lūdza tās palīdzību situācijas atrisināšanā.

¹⁴⁰Roberts,D., Ackerman,S. &. (2013). *“We have our plans”*: Vladimir Putin warns US against Syria military action. Izgūts no: <https://www.theguardian.com/world/2013/sep/04/putin-warns-military-action-syria>

¹⁴¹ Glasser, S. B. (2013). *“The Law of Politics” According to Sergei Lavrov*. Izgūts no: <http://foreignpolicy.com/2013/04/29/the-law-of-politics-according-to-sergei-lavrov/>

¹⁴² Adams, S. (2015). *Failure to Protect: Syria and the UN Security Council*. Izgūts no: http://www.globalr2p.org/media/files/syriapaper_final.pdf

¹⁴³ Turpat.

Tāpat 2014. gada jūnijā Sīrijā norisinājās prezidenta vēlēšanas, kurās uzvaru guva esošais valsts prezidents Bašars al Asads ar 88,7% lielu atbalstu.¹⁴⁴ Lai gan Rietumi šīs vēlēšanas atzina par nelegitīmām, jo balsošana norisinājās tikai un vienīgi režīma kontrolētajās teritorijās, Krievija tās skatīja kā leģitīmas. Līdz ar to tas vēl vairāk pastiprina Krievijas nostāju par neiejaukšanos suverēnas valsts iekšējās lietās, vēl jo vairāk., uzsākot militāru intervenci ar mērķi gāzt leģitīmi ievēlētu valsts līderi. Līdz ar šo vēlēšanu rezultātu iezīmējās tas, ka Sīrijas pilsoņi bija izdarījuši savu izvēli, norādot, ka vēlas, lai pašreizējā valdība turpinātu savu darbību, tādējādi leģitimizējot šo režīmu. Tādā veidā no Krievijas perspektīvas vēl jo vairāk nav izprotams tas, kāpēc Rietumi joprojām uzstāj uz režīma maiņu, ja Sīrijas iekšējā sabiedrība to atbalsta. Tāpēc nepieciešams atbalstīt Sīrijas leģitīmo valdību, ko Rietumi nepamatoti cenšas gāzt.

Krievija norāda arī uz ASV intervenci Lībijā 2011. gadā, ko, lai gan sākotnēji atbalstīja, jo uzskatīja, ka tās mērķis ir apkarot terorismu, vēlāk asi iestājās pret šo intervenci, apgalvojot, ka tās patiesais mērķis ir režīma gāšana valstī, līdz ar ko tā arī Krievijas uztverē skatāma kā suverenitātes pārkāpšana.¹⁴⁵

Kopumā aplūkojot Krievijas lomas identitāti kā suverenitātes koncepta aizstāvi un piemērojot to tam, kāpēc Krievija militāri iesaistījās Sīrijas konfliktā 2015. gada septembra beigās, jāsecina, ka Krievijas mērķis bija parādīt starptautiskajai sabiedrībai to, ka Krievija arī praksē aizstāv šo suverenitātes konceptu un ka tas neattiecas tikai uz pašu Krieviju, bet gan piemērojams visām valstīm vienlīdzīgi. Līdz ar to Krievija cenšas panākt to, lai nozīmīgie Citi, kā ASV, Krieviju skatītu kā valsti, kurai rūp citu neatkarīgu valstu suverenitāte, ko tā Sīrijas gadījumā arī darīja. Tomēr tajā pašā laikā gan jāatzīst, ka ņemot vērā Krievijas iepriekšējās prakses attiecībā uz citu valstu suverenitāti, nepieciešams piebilst to, ka tā no pašas Krievijas rīcības neatbilst tam, ko tā realitātē dara.

¹⁴⁴ Al Jazeera and agencies. (2014). *Assad re-elected in wartime election*. Izgūts no: <http://www.aljazeera.com/news/middleeast/2014/06/bashar-al-assad-re-elected-syrian-president-20146419457810751.html>

¹⁴⁵ Inozemtsev, V. L. (2015). *Putin's aim is clear: to restore the principle of sovereignty to international affairs*. Izgūts no: <http://www.independent.co.uk/voices/putin-s-aim-is-clear-to-restore-the-principle-of-sovereignty-to-international-affairs-a6698221.html>

SECINĀJUMI

2011. gadā Tuvo Austrumu valstī Sīrijā, sekojot Arābu Pavasarim, iesākās konflikts, kas sākotnēji bija par režīma maiņu valstī, bet kas šobrīd, pēc sešiem kara gadiem, pārvērties par starptautiski vissarežģītāko un cilvēku un bēgļu skaita ziņā vistraģiskāko konfliktu pēc Otrā pasaules kara. Līdz ar to tas jau sen vairs nav tikai ar reģionālu raksturu, bet gan kļuvis par globāla mēroga konfliktu, kura sekas izjūt visā pasaulē. Līdz ar to konflikta risināšanā iesaistījušās gan starptautiskās organizācijas, kā ANO, gan citi starptautiskās sistēmas aktieri, kā atsevišķas valstis – ASV, Krievija.

Šī bakalaura darba mērķis bija noskaidrot to, kāpēc viena no valstīm, proti, Krievija, izlēma militāri iesaistīties šajā konfliktā no konstruktīvisma pieejas, pēc tam, kad tas jau bija ildzis četrus gadus. Līdz ar to kā darba pētnieciskais jautājums bija: kā konstruktīvisma pieeja skaidro Krievijas lēmumu iesaistīties Sīrijas konfliktā. Attiecīgi tika izvirzīta arī sekojoša hipotēze: Krievija skatīja iesaistīšanos Sīrijas konfliktā kā labu izdevību savu identitāšu apliecināšanai. Līdz ar to, lai atbildētu gan uz izpētes jautājumu, gan noskaidrotu, vai hipotēze apstiprinājusies vai tikusi apgāzta, darbam tika izvirzīti arī konkrēti uzdevumi.

Kā viens no tiem bija konstruktīvisma pieejas aplūkošana, lai labāk izprastu tā būtību un saprastu, kā labāk to piemērot konkrētā gadījuma analīzei. Šī uzdevuma rezultātā tika noskaidrots tas, ka konstruktīvisms kā starptautisko attiecību pieeja parādījusies salīdzinoši nesen – pēc Aukstā kara, kā arī tā skatāma kā tiešs pretnostatījums dominējošajām teorijām – liberālismam un reālismam, kas pasauli skata tikai materiālā ietvarā. Konstruktīvisms tieši pretēji, apgalvo, ka pasaule ir veidota no sociālajiem faktiem, kam nozīme ir tikai tad, ja un kādu tai piešķir aktieri.

No konstruktīvisma pieejas aplūkošanas izkristalizējās viens veids, caur kuru iespējams skatīties uz to, kāpēc Krievija iesaistījās šajā konfliktā, proti, identitāšu aspekts. Šajā nodaļā tika noskaidrots tas, kas īsti ir identitātes – stabilas lomu izpratnes par sevi un citiem -, no kurienes tās rodas, un kā tās skaidro konkrētu rīcību. Tāpat tika aplūkoti arī četri identitāšu veidi, lai gūtu lielāku ieskatu par identitātēm pilnībā. Jāatzīst, ka šī darba ietvaros īpaša uzmanība tika pievērsta tieši lomu identitātei, kas rodas aktiera mijiedarbībā ar citiem, un ir ārēji noteikta. Lai aktiera identitāte tiktu skatīta kā pilnīga, nepietiek vien ar to, kā aktieris pats sevi skata, bet arī tas, vai citi šo aktieri skata tieši tāpat.

Kā nākamais uzdevums bija Krievijas ārpolitikas diskursa analīze, kas sastāv gan no galveno ārpolitikas dokumentu, gan augstāko amatpersonu runu analīzes, lai tādējādi secinātu to, uz ko vispārīgi vērsta valsts ārpolitika. Tā rezultātā tika secināts, ka kopš 2007.gada

Krievijas ārpolitika nav būtiski mainījies, bet gan bijusi diezgan prognozējama un konstanta. Kā galvenās iezīmes, kas parādījās gandrīz visos aplūkotojos dokumentos un runās, ir tas, ka Krievija sevi skata kā lielvaru, iestājas par suverenitātes koncepta nepārkāpšanu, kā arī vēlas sadarboties ar citām valstīm kopēju mērķu sasniegšanai. Līdz ar to tās arī darba tālākajā gaitā tika skatītas kā Krievijas lomas identitātes.

Darba nākamais uzdevums bija paša konflikta aprakstīšana līdz brīdim, kad tajā iesaistījās Krievija. Šajā nodaļā tika secināts tas, ka šis konflikts savā būtībā ir ļoti sarežģīts, jo ieguvis globālu raksturu, kā arī tāpēc, ka tajā iesaistījušies vairāki starptautiskie aktieri ar savām interesēm.

Visbeidzot iegūtās Krievijas lomas identitātes tika piemērotas tam, kāpēc Krievija iesaistījās šajā konfliktā. Kā pirmā tika aplūkota Krievijas kā lielvaras identitāte, kurā intervence tika skaidrota caur to, ka Krievija ar savu militāro iejaukšanos konfliktā centās pierādīt Rietumiem, ka ir globāls spēlētājs, bez kura dalības šis konflikts nevar tikt atrisināt. Kā otrā identitāte bija Krievija kā suverenitātes koncepta aizstāve. Šajā gadījumā Krievija savu intervenci skaidro caur to, ka tieši Rietumi pārkāpuši Sīrijas suverenitāti, iebrūkot tajā, bet Krievija tajā iesaistījās Sīrijas prezidenta aicināta, tādējādi aizsargājot suverēnu valsti no tās teritoriālās integritātes graušanas. Visbeidzot kā trešā tika skatīta lomas identitāte kā sadarbības partneri cīņā pret terorismu, kur intervence tika skaidrota caur to, ka Krievija vēlējas iznīcināt teroristus.

Līdz ar to jāsecina, ka hipotēze ir apstiprinājusies – Krievija ar intervenci Sīrijā centās panākt to, kas tai nebija izdevies līdz šim, proti, panākt, lai Rietumi atzītu tās dažādās lomu identitātes. Tomēr kā vēl viens secinājums, ko nepieciešams šeit pieminēt, ir tas, ka tomēr viena lomas identitāte arī Sīrijas gadījumā guva virsroku pār pārējām divām, proti, Krievija kā lielvara.

Visbeidzot nepieciešams norādīt uz to, ka darbu nākotnē būtu iespējams papildināt ar vairāku notikumu analīzi, kur Krievija vai nu veikusi intervenci, vai arī citādi iesaistījusies. attiecīgi tiem piemērojot konstruktīvisma pieeju. Tādējādi būtu iespējams gūt dziļāku un pilnīgāk izpratni par Krievijas identitātēm. Tāpat būtu vērts aplūkot arī ne tikai Krievijas izpratni par notikumiem, bet arī nozīmīgo citu, kas tādējādi iezīmētu identitātes veidošanās un atzīšanas dinamiku.

IZMANTOTIE INFORMĀCIJAS AVOTI

- Adams, S. (2015). *Failure to Protect: Syria and the UN Security Council*.
http://www.globalr2p.org/media/files/syriapaper_final.pdf
- Adler, E. (1997). Seizing the Middle Ground: Constructivism in World Politics. *European Journal of International Relations*. 3: 319.
- Al Jazeera (2017). *Syria's Civil War Explained*.
<http://www.aljazeera.com/news/2016/05/syria-civil-war-explained-160505084119966.html>
- Al Jazeera and agencies. (2014). *Assad re-elected in wartime election*.
<http://www.aljazeera.com/news/middleeast/2014/06/bashar-al-assad-re-elected-syrian-president-20146419457810751.html>
- Baldwin, D.A., (2016). *Power and International Relations: A Conceptual Approach*. Princeton: Princeton University Press.
- BBC News. (2005). *Putin deplores collapse of USSR*.
<http://news.bbc.co.uk/2/hi/4480745.stm>
- BBC News. (2015). *Russia joins war in Syria: Five key points*.
<http://www.bbc.com/news/world-middle-east-34416519>
- BBC. (2017). *Why is there a war in Syria*.
<http://www.bbc.com/news/world-middle-east-35806229>
- Beck, J. (2015). *Syria After Four Years: Timeline of a Conflict*.
<https://news.vice.com/article/syria-after-four-years-timeline-of-a-conflict>
- Caris, C. C., Reynolds, S. (2014). *Middle East Security Report 22: ISIS Governance in Syria*.
http://www.understandingwar.org/sites/default/files/ISIS_Governance.pdf
- CSS Analysis in Security Policy.(2012). *The Syrian Civil War: Between Escalation and Intervention*.
<http://www.css.ethz.ch/content/dam/ethz/special-interest/gess/cis/center-for-securities-studies/pdfs/CSS-Analysis-124-EN.pdf>
- Ed. Dunne,T., Kurki, M., Smith, S. (2013).*International Relations Theories: Discipline and Diversity*. Oxford: Oxford University Press.
- Finnemore, M., Sikkink, K. (1998). International Norm Dynamics and Political Change. *International Organization*. Vol. 52, No 4.
- Finnemore, M., Sikkink, K. (2001). Taking Stock: The Constructivist Research Program in International Relations and Comparative Politics. *Annual Reviews*. Vol. 4

- Fisher, M. (2016). *In Syrian War, Russia Has Yet to Fulfill Superpower Ambitions*.
https://www.nytimes.com/2016/09/25/world/middleeast/russia-syria-ambitions.html?_r=0
- Glasser, S. B. (2013). “*The Law of Politics*” According to Sergei Lavrov.
<http://foreignpolicy.com/2013/04/29/the-law-of-politics-according-to-sergei-lavrov/>
- Gvosdev, N. K., Marsh, C. (2014). *Russian Foreign Policy: Interests, Vectors, and Sectors*.
 Los Angeles: SAGE Publications, Inc.
- Holliday, J. (2016). *The Struggle for Syria in 2011*.
http://www.understandingwar.org/sites/default/files/Struggle_For_Syria.pdf
- Hopf, T. (1998). The Promise of Constructivism in International Relations Theory. *Quarterly Journal:International Security*. Vol.23. no.1.
- Human rights first. (2016). *Syria Timeline 2011-2016*.
<http://www.humanrightsfirst.org/sites/default/files/HRF-Syria-timeline.pdf>
- Human Rights Watch. (2013). *Attacks on Ghouta. Analysis of Alleged Use of Chemical Weapons in Syria*.
<https://www.hrw.org/report/2013/09/10/attacks-ghouta/analysis-alleged-use-chemical-weapons-syria>
- Humod, C. E., etc. (2017). *Armed Conflict in Syria: Overview and U.S. Response*.
 Congressional Research Service.
- Humud, C. E., u.c. (2017). *Armed Conflict in Syria: Overview and U.S. Response*.
<https://fas.org/sgp/crs/mideast/RL33487.pdf>
- Hurd, I. (2008). *Constructivism*. In: Reus – Smit, C., Snidal, D.(ed.). *Oxford Handbook of International Relations*. Oxford: Oxford University Press.
- Inozemtsev, V. L. (2015). *Putin’s aim is clear: to restore the principle of sovereignty to international affairs*.
<http://www.independent.co.uk/voices/putin-s-aim-is-clear-to-restore-the-principle-of-sovereignty-to-international-affairs-a6698221.html>
- Ioffe, J. (2015). *Russia’s Game Plan in Syria Is Simple*.
<http://foreignpolicy.com/2015/09/25/russias-game-plan-in-syria-is-simple-putin-assad/>
- Yakovenko, A. (2016). *Russia went to Syria to fight terrorists. We are succeeding*.
<https://www.theguardian.com/commentisfree/2016/oct/15/syria-russian-ambassador-aleppo-isis>
- Laub, Z. (2016). *Syria’s War: The Descent Into Horror*.
<http://www.cfr.org/syria/syrias-civil-war-descent-into-horror/p37668#!/>

- Lynch, C. (2015). *Why Putin Is So Committed to Keeping Assad in Power*.
<http://foreignpolicy.com/2015/10/07/putins-russia-is-wedded-to-bashar-al-assad-syria-moscow/>
- M., Behraves. (2011). *The Thrust of Wendtian Constructivism*.
<http://portal.research.lu.se/portal/files/5934551/3053093.pdf>
- Maysam, B. (2011). *The Thrust of Wendtian Constructivism*.
<http://portal.research.lu.se/portal/files/5934551/3053093.pdf>
- Notte, H. (2017). *Russia in Chechnya and Syria: Pursuit of Strategic Goals*.
<http://www.mepc.org/russia-chechnya-and-syria-pursuit-strategic-goals>
- Nugroho, G. (2008). Constructivism and International Relations Theories. *Global&Strategis*, Th II, No.1.
- Pakhomov, N. (2015). *What Does Russia Really Want in Syria?*
<http://nationalinterest.org/feature/what-does-russia-really-want-syria-14375>
- President of Russia. (2007). *Speech and the Following Discussion at the Munich Conference on Security Policy*.
<http://en.kremlin.ru/events/president/transcripts/24034>
- President of Russia. (2012). *Vladimir Putin inaugurated as President of Russia*.
<http://en.kremlin.ru/events/president/news/15224>
- President of Russia. (2013). *Meeting of the Valdai International Discussion Club*.
<http://en.kremlin.ru/events/president/news/19243>
- President of Russia. (2014). *Meeting of the Valdai International Discussion Club*.
<http://en.kremlin.ru/events/president/news/46860>
- President of Russia. (2015). *70th session of the UN General Assembly*.
<http://en.kremlin.ru/events/president/news/50385>
- Roberts,D., Ackerman,S. &. (2013). *“We have our plans” : Vladimir Putin warns US against Syria military action*.
<https://www.theguardian.com/world/2013/sep/04/putin-warns-military-action-syria>
- Sevim, T., Ozel, M.V. (2013). *Rethinking Russian Mission in Syria*.
<http://paperity.org/p/59119018/rethinking-russian-mission-in-syria>
- Siren, T. (2009). *State, Agent, Identity and the “New World Order”- Reconstructing Polish Defence Identity after the Cold War Era*. Helsinki: National Defence University.
- Staff and agencies. (2014). *Syria peace talks break up as UN envoy fails to end deadlock*.
<https://www.theguardian.com/world/2014/feb/15/syria-peace-talks-break-up-geneva>

- The Economist. (2015). *What Russia wants From cold war to hot war.*
<http://www.economist.com/news/briefing/21643220-russias-aggression-ukraine-part-broader-and-more-dangerous-confrontation>
- The Economist. (2015). *Why Russia is an ally of Assad.*
<http://www.economist.com/blogs/economist-explains/2015/09/economist-explains-22>
- The Russian Intervention in Syria.*
<https://www.foreignaffairs.com/audios/2015-10-18/russian-intervention-syria>
- U.S. Department of State. (2014). *The Global Coalition To Counter ISIS.*
<https://www.state.gov/s/seci/>
- United Nations. (2012). *Action Group for Syria Final Communique. 30.06.2012.*
<http://www.un.org/News/dh/infocus/Syria/FinalCommuniqueActionGroupforSyria.pdf>
- United Nations. (2014). *Statement by H.E.Mr. Sergey V. LAVROV, Minister of Foreign Affairs of the Russian Federation at the 69. Session of the UN General Assembly.*
https://gadebate.un.org/sites/default/files/gastatements/69/RU_en.pdf
- United Nations. (2017). *Chapter VII: Action With Respect to Threats to the Peace, Breaches of the Peace, and Acts of Agression.*
<http://www.un.org/en/sections/un-charter/chapter-vii/>
- United Nations. (2017). *Security Council – Quick Links.*
<http://research.un.org/en/docs/sc/quick>
- Wendt, A. (1992). Anarchy Is What States Make of It: The Social Construction of Power Politics. *International Organization*. Vol. 46, No 2.
- Wendt, A. (1994). Collective Identity Formation and the International State. *The American Political Science Review*. Vol. 88, No. 2.
- Wendt, A. (1999). *Social Theory of International Politics*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Zenfuss, M. (2002). *Constructivism in International Relations. The Politics of Reality*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Zenko, M. (2015). *Your Official Mission Creep Timeline of the U.S. War in Syria.*
<http://foreignpolicy.com/2015/10/19/official-mission-creep-timeline-us-war-in-syria-obama-administration/>
- Zevelev, I. (2016). *Russian National Identity and Foreign Policy*. Izgūts no: https://csis-prod.s3.amazonaws.com/s3fs-public/publication/161208_Zevelev-RussianNationalIdentity_Web.pdf
- Министерство иностранных дел Российской Федерации (2012). *Указ Президента Российской Федерации от 7 мая 2012 года № 605 "О мерах по реализации*

внешнеполитического курса Российской Федерации".

http://www.mid.ru/ru/foreign_policy/official_documents/-/asset_publisher/CptICkV6BZ29/content/id/157626

Министерство иностранных дел Российской Федерации. (2009). *Стратегия национальной безопасности Российской Федерации до 2020 года.*

http://www.mid.ru/ru/foreign_policy/official_documents/-/asset_publisher/CptICkV6BZ29/content/id/294430

Министерство иностранных дел Российской Федерации. (2010). *Военная доктрина Российской Федерации.*

http://www.mid.ru/ru/foreign_policy/official_documents/-/asset_publisher/CptICkV6BZ29/content/id/976887

Министерство иностранных дел Российской Федерации. (2013). *Концепция внешней политики Российской Федерации (утверждена Президентом Российской Федерации В.В. Путиным 12 февраля 2013 г.) (утратила силу).*

http://www.mid.ru/foreign_policy/official_documents/-/asset_publisher/CptICkV6BZ29/content/id/122186

Министерство иностранных дел Российской Федерации. (2013). *План деятельности Министерства иностранных дел Российской Федерации на период до 2018 года.*

http://www.mid.ru/ru/foreign_policy/official_documents/-/asset_publisher/CptICkV6BZ29/content/id/102086

Министерство иностранных дел Российской Федерации. (2014). *Военная доктрина Российской Федерации (в редакции от 2014 г.).*

Министерство иностранных дел Российской Федерации. (2015). *Военная доктрина Российской Федерации (в редакции от 2015 г.)*

http://www.mid.ru/ru/foreign_policy/official_documents/-/asset_publisher/CptICkV6BZ29/content/id/976907

Министерство иностранных дел Российской Федерации.(2016). *Концепция внешней политики Российской Федерации (утверждена Президентом Российской Федерации В.В.Путиным 30 ноября 2016 г.).*

http://www.mid.ru/ru/foreign_policy/official_documents/-/asset_publisher/CptICkV6BZ29/content/id/2542248

Президент России. (2015). *70-я сессия Генеральной Ассамблеи ООН.*

<http://kremlin.ru/events/president/transcripts/speeches/50385>

Bakalaura darbs

„Krievijas lēmums iesaistīties Sīrijas konfliktā: konstruktīvisma pieceja”

izstrādāts LU Sociālo zinātņu fakultātē.

Ar savu parakstu apliecinu, ka pētījums veikts patstāvīgi, izmantoti tikai tajā norādītie informācijas avoti.

Darba apjoms (neskaitot titullapu, satura rādītāju, apzīmējumu sarakstu, izmantotās informācijas avotu sarakstu, pielikumus, dokumentāro lapu un zemspītras atsauces) ir 112307 rakstu zīmes (ieskaitot intervālus).

Autors: Gunda Eihe

Rekomendēju/nerekomendēju darbu aizstāvēšanai

(atbilstošo pasvītrot)

Vadītājs: asociētais profesors Dr.sc.pol. Toms Rostoks _____ _18_.
05.2017

(personiskais paraksts)

Recenzents: asociētais profesors Dr.sc.pol. Ivars Ijabs _____

(personiskais paraksts)

Darbs iesniegts Politikas zinātnes nodaļā 18.05.2017.

Dekāna pilnvarotā persona: metodiķe Inga Poļaka

Darbs aizstāvēts bakalaura gala pārbaudījuma komisijas sēdē

____.06.2017. prot. Nr. ____

Komisijas sekretārs: _____ *(personiskais paraksts)*